

Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2023

Autorzy:

Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku

SPIS TREŚCI:

1	Wprowadzenie	3
2	Dane o sytuacji demograficznej i społecznej	6
3	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia	17
3.1	GMINA Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR	25
3.2	POWIAT Dane o korzystających z pomocy i wsparcia POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR.....	32
4	Inne rodzaje pomocy i świadczeń	40
5	Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.....	49
6	Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.....	54
6.1	Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej.....	55
6.2	Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej	56
7	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego	56
8	Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.....	63
9	Współpraca z organizacjami pozarządowymi - zadania zleczone w obszarze pomocy i wsparcia	65
10	Wnioski końcowe	67

1 WPROWADZENIE

Miniony rok 2023 był kolejnym, w którym mieszkanki i mieszkańcy Gdańska odczuwali konsekwencje społeczne doświadczeń z ostatnich lat, które odcisnęły trwałe ślady. Zarówno pandemia COVID-19, jak i tocząca się w bezpośrednim sąsiedztwie naszego kraju wojna i bezprecedensowy napływ uciekającej przed wojną ludności cywilnej z Ukrainy, jak i skutki inflacji, która w lutym 2023 roku osiągnęła szczytową wartość najwyższą od grudnia 1996 roku (18,4% rok do roku) odcisnęły trwałe ślady na funkcjonowaniu życia społecznego w jego różnych wymiarach. Rosnące stopy procentowe zwiększające koszty obsługi zadłużeń, rekordowa inflacja pogłębiały zjawisko zmniejszenia się siły nabywczej pieniądza. Szczególnie mocno te negatywne trendy odbijały się na sytuacji osób i rodzin pozostających w kręgu wykluczenia społecznego. Przyniosło to szereg wyzwań dla polityki społecznej w wymiarze krótkookresowym oraz długofalowym.

W Gdańsku rok 2023 równoległe do działań bieżącego tworzenia warunków do dobrego życia dla gdańszczanek i gdańszczan i podejmowania działań rozwiązujących ich problemy i upłynął pod znakiem intensywnych prac merytorycznych nad Programami Rozwoju 2030. Programy te będą służyć wdrażaniu zaktualizowanej w 2022 roku Strategii Rozwoju Miasta Gdańsk 2030 Plus. Program WSPÓLNE MIASTO – koncentruje się na aspektach związanych z uczeniem się i aktywnością mieszkanek i mieszkańców oraz wsparciem społecznym i zapobieganiem depopulacji.

W celu głównym Programu wskazano, że: „Wspólne Miasto to miasto praw człowieka i społecznej solidarności, w którym wszyscy są równi, a osoby potrzebujące pomocy – otoczone wsparciem. To miasto sprzyjające rozwojowi kompetencji, talentów i pasji, dbające o dobrostan, zdrowie i aktywność fizyczną mieszkanek i mieszkańców, rozwijające dostępne mieszkalnictwo. Wspólne Miasto rozwija i wspiera sąsiedztwa i lokalne społeczności, integruje lokalne wspólnoty i zachęca do aktywnego udziału w życiu społecznym”.

Opisane w Programie WSPÓLNE MIASTO cele szczegółowe, priorytety i wskaźniki stanowią drogowskaz dla rozwoju obszaru społecznego w Gdańsku na kolejne lata. W spójności z Programem Rozwoju WSPÓLNE MIASTO pozostają kierunki działań przyjęte w Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030 zaprezentowane na poniższym schemacie.

KIERUNKI DZIAŁAŃ W GDAŃSKIEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DO ROKU 2030

Poniższy raport dowodzi, że system wsparcia społecznego, pomimo długookresowej trudnej, zmiennej sytuacji, stosunkowo dobrze odpowiada na potrzeby mieszkańców i mieszkank. Udaje się utrzymać w większości przypadków wieloletnie pozytywne trendy. Nie byłoby to możliwe bez stałej współpracy międzysektorowej ze społecznymi partnerami działań, w tym w szczególności organizacji pozarządowych realizujących usługi społeczne dla gdańszczanek i gdańszczan. Trudno dziś też szacować jak bardzo i w jak wielu obszarach mogą zmienić się na skutek kumulacji negatywnych czynników widoczne dziś w ocenie zasobów pomocy społecznej tendencje i trendy.

Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2023 wraz z rekomendacjami stanowi zwłaszcza w obecnej rzeczywistości przydatne narzędzie pozwalające analizować sytuację społeczno-gospodarczą i śledzić trendy. Ocena opracowana została zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Gmina i powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są w oparciu o powyższą podstawę prawną do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować:

- infrastrukturę,
- kadre,
- organizacje pozarządowe,
- nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej,

- informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej.

Niniejsza analiza opisuje ww. sytuację w Gminie Miasta Gdańska - mieście na prawach powiatu. Poniżej prezentujemy szczegółowe dane o:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
- rynku pracy,
- infrastrukturze społecznej,
- korzystających z pomocy i wsparcia,
- świadczeniach pomocy społecznej,
- zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia,
- kadrze pomocy społecznej,
- środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego,
- aktywności projektowo-konkursowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej,
- współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia w Gdańsku.

Ocena wraz z rekomendacjami stanowi podstawę do planowania działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz do planowania budżetu na rok następny. Ocena została sporządzona w oparciu o narzędzie elektroniczne działające w ramach Centralnej Aplikacji Statystycznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zgodnie z obowiązującymi obecnie objaśnieniami.

Przedstawiona ocena to rezultat wspólnych prac Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku. Dane wykorzystane w opracowaniu pochodzą z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku, Gdańskiego Centrum Świadczeń, Gdańskiego Urzędu Pracy, Wydziału Polityki Gospodarczej, Wydziału Gospodarki Komunalnej, Wydziału Edukacji i Wydziału Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku.

2 DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ

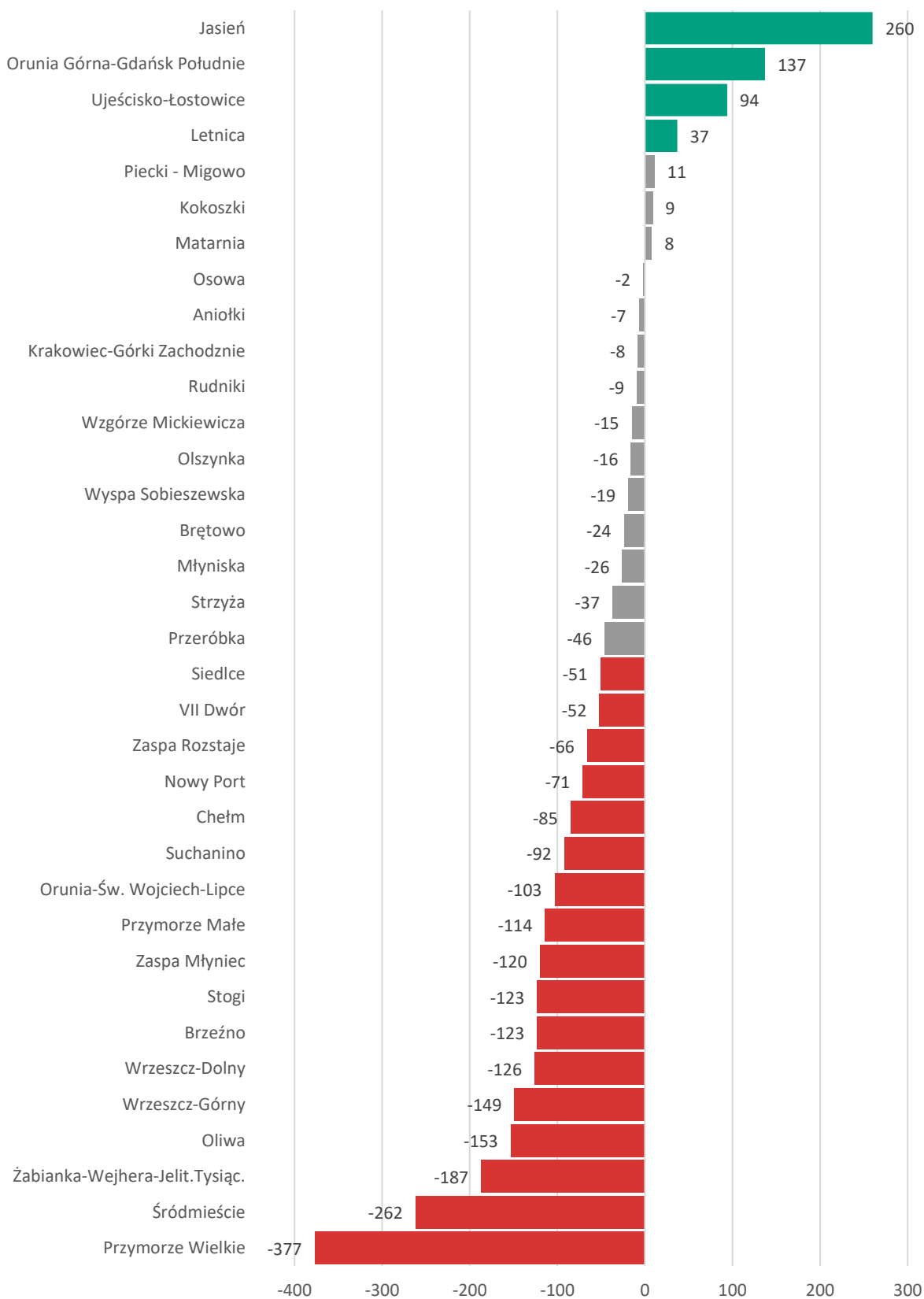
Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące demografii, rynku pracy i infrastruktury społecznej w zakresie: opieki nad dzieckiem do lat trzech, miejsc spotkań dla seniorów, domów i klubów sąsiedzkich, hospicjów, zasobu mieszkaniowego Gminy, miejsc zbiorowego zakwaterowania cudzoziemców oraz sieci placówek oświatowych w Gdańsku.

W roku 2023 (stan na 30 czerwca) liczba mieszkańców Gdańska wyniosła 486 492 osoby i była o 147 osób wyższa niż w 2022 r. Należy tutaj nadmienić, że aktualnie dane o liczbie i strukturze ludności dla okresów międzypisowych są sporządzane poprzez przyjęcie wyników spisu powszechnego za bazę wyjściową dla gminy (ostatni Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań sporządzony był w 2021 roku), a następnie naliczanie danych metodą bilansową doliczając lub odliczając od liczby bazowej między innymi urodzenia żywe, zgony, zameldowania i wymeldowania.

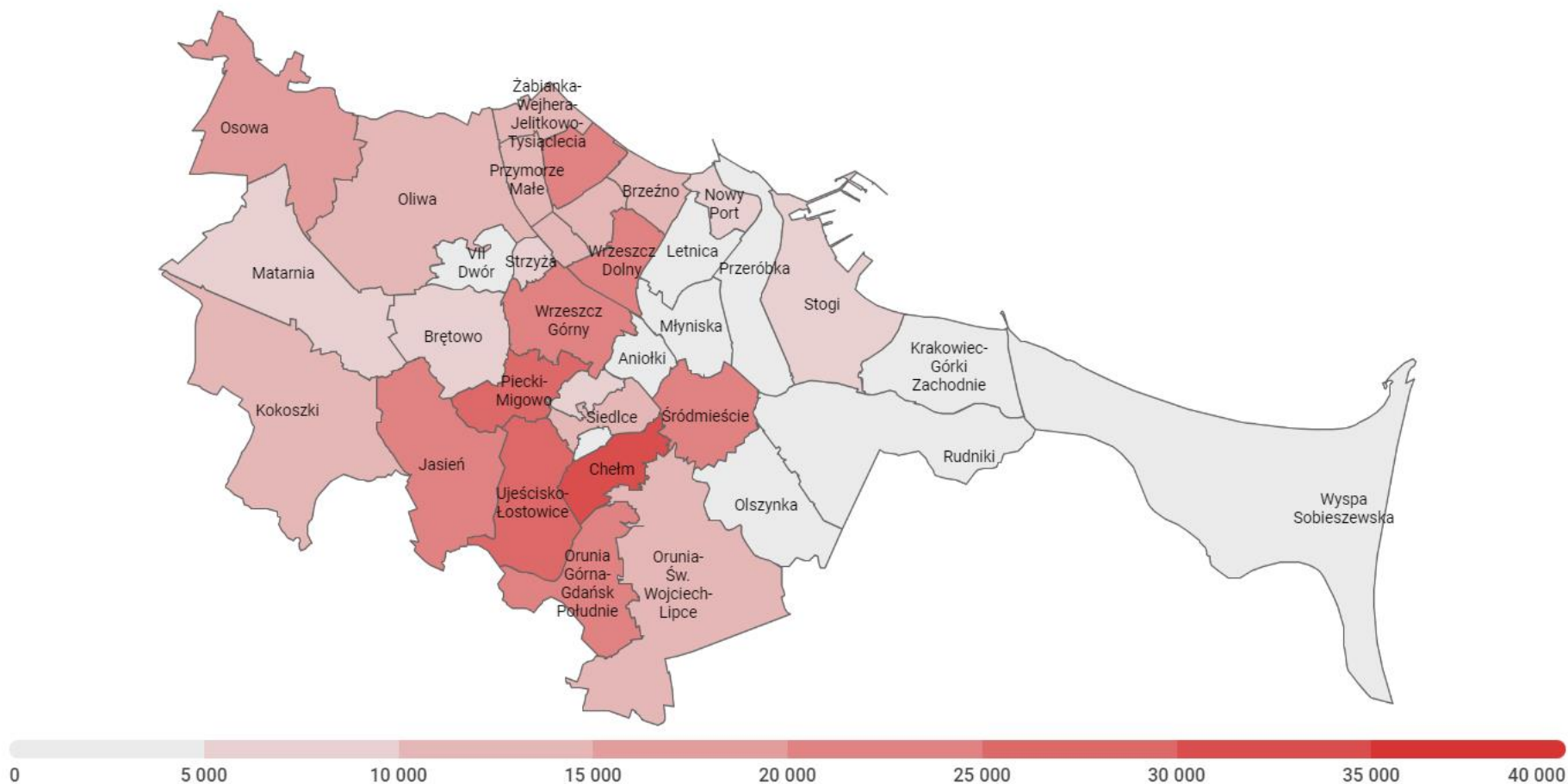
Na pobyt stały i czasowy w 2023 r. zameldowano 5 487 obywateli Ukrainy, 7 989 obywateli Białorusi, 828 obywateli Rosji, 611 obywateli Indii, 225 obywateli Turcji, 236 obywateli Włoch, 75 obywateli Chin, 249 obywateli Niemiec, 122 obywateli Wielkiej Brytanii oraz 3 381 obywateli innych państw. Istotne jest to, że obywatelom Ukrainy przyjeżdżającym do Gdańska nadawany jest status cudzoziemca korzystającego z ochrony czasowej w Rzeczypospolitej Polskiej. W związku z rejestracją obywateli Ukrainy w trybie specustawy liczba zameldowań począwszy od roku 2022 jest niższa w porównaniu do lat poprzednich.

W Gdańsku w 2023 r. wg stanu na 30 czerwca, żyło 230,2 tys. mężczyzn oraz 256,3 tys. kobiet, co stanowiło odpowiednio 47,31% i 52,69% populacji. Tylko w 7 dzielnicach odnotowano wzrost liczby ludności: Jasień, Orunia Górna - Gdańsk Południe, Ujeścisko-Łostowice, Letnica, Piecki - Migowo, Kokoszki, Matarnia. W pozostałych dzielnicach Gdańska odnotowano ujemne wartości przyrostu naturalnego (najniższe wartości dotyczyły dzielnic: Przymorze Wielkie, Śródmieście, Żabianka-Wejhera-Jelitkowo-Tysiąclecia, Oliwa, Wrzeszcz Górny, Wrzeszcz Dolny, Brzeźno, Stogi).

Przyrost naturalny w podziale na dzielnice Gdańska w 2023 r.

Ludność w podziale na dzielnice Gdańska w 2023 r.

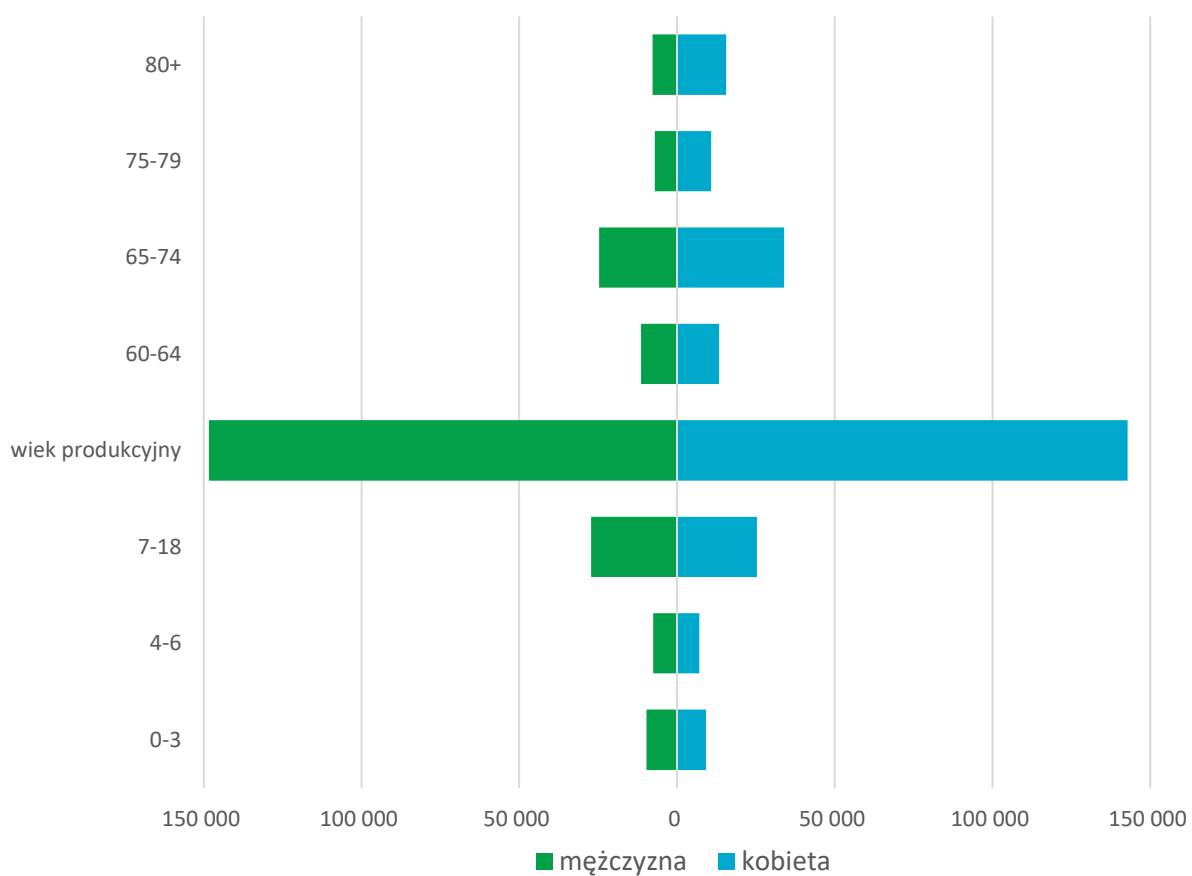

Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
0-3	9618	9174
4-6	7524	7083
7-18	27169	25314
wiek produkcyjny	148325	142810
60-64	11349	13338
65-74	24709	33968
75-79	7026	10849
80+	7713	15575

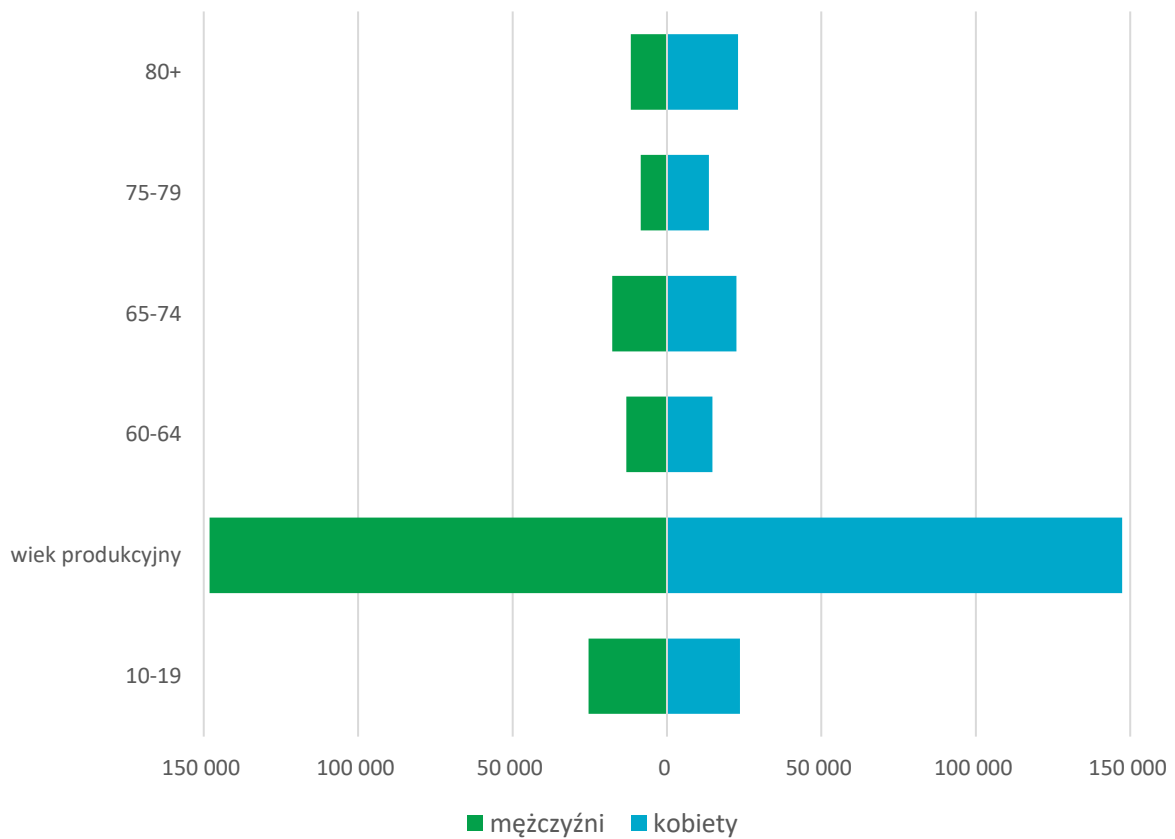
Liczba mieszkańców wg grup wiekowych i płci

Prognoza ludności w perspektywie 10 lat

grupa wiekowa	mężczyzna	kobieta
10-19	25 373	23 649
wiek produkcyjny	148 102	147 414
60-64	13 128	14 692
65-74	17 731	22 541
75-79	8 455	13 594
80+	11 677	23 006

Prognoza ludności w perspektywie 10 lat

W Mieście utrzymuje się wieloletnia tendencja dotycząca niskiej stopy bezrobocia. Na koniec grudnia 2023 roku było zarejestrowanych 6291 osób bezrobotnych, w tym 3393 kobiet. Jest to nieznaczny wzrost w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku, o 425 osób (7,2%). Stopa bezrobocia wynosiła 2,5%, wzrost o 0,2 punktu procentowego w stosunku do roku 2022 (2,3% wg stanu na 31.12.2022 r.)

Najwięcej osób bezrobotnych było w wieku od 35-44 lata – 1729 osób, w tej grupie nastąpił wzrost o 113 osób (7,0%) w stosunku do ubiegłego roku. Najmniej osób bezrobotnych było w wieku 18- 24 lata – 424 osoby, wzrost o 59 osób (16,2%). Analizując dane względem czasu pozostawania bez pracy, stwierdzić należy, że najwięcej bezrobotnych pozostawało bez pracy powyżej 24 miesięcy – 1447 osób, spadek o 142 osoby w stosunku do 2022 roku (8,9%). Natomiast najmniej pozostawało bez pracy do 1 miesiąca – 613 osób, spadek o 28 osób (4,4%).

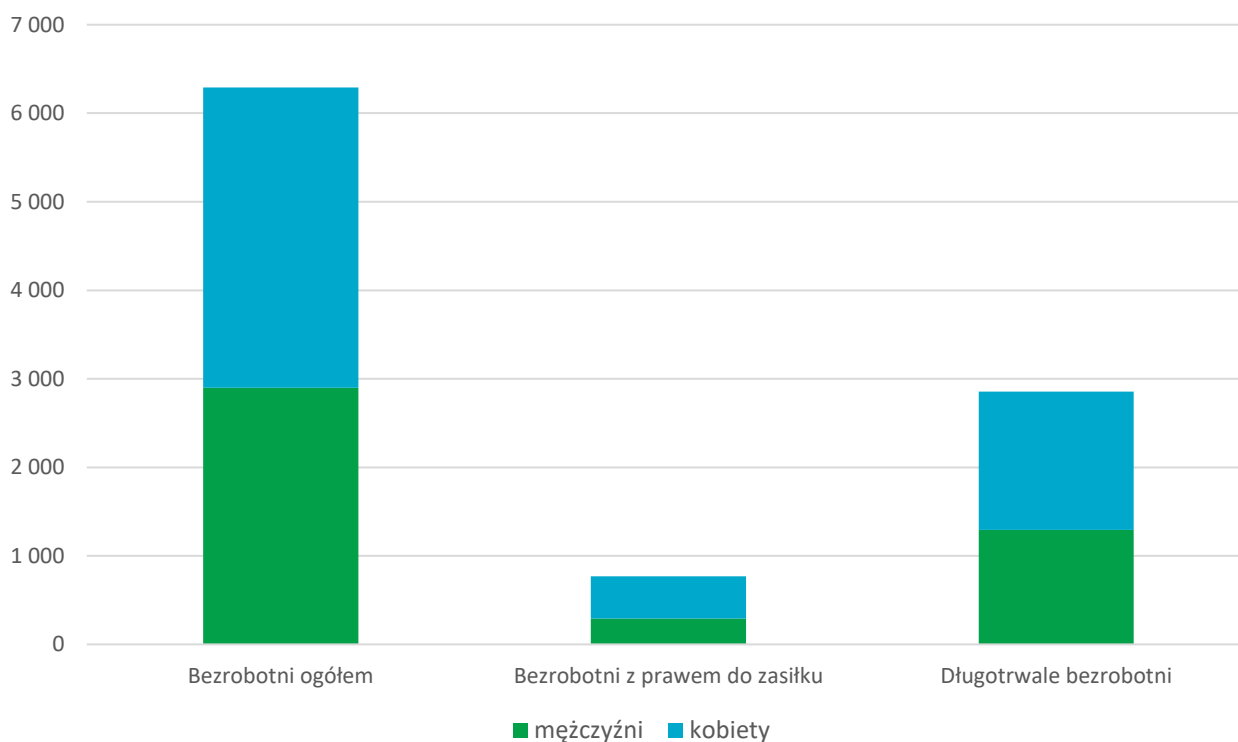
Najwięcej osób bezrobotnych posiadało wykształcenie wyższe – 1811 osób, wzrost o 204 osoby (12,7%) w stosunku do 2022 r. Najmniej osób bezrobotnych posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe – 830 osób, spadek o 15 osób (1,8%)

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej wynosił w 2023 roku 15%, czyli o 2 punkty procentowe zmniejszył się w porównaniu do roku poprzedniego stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem.

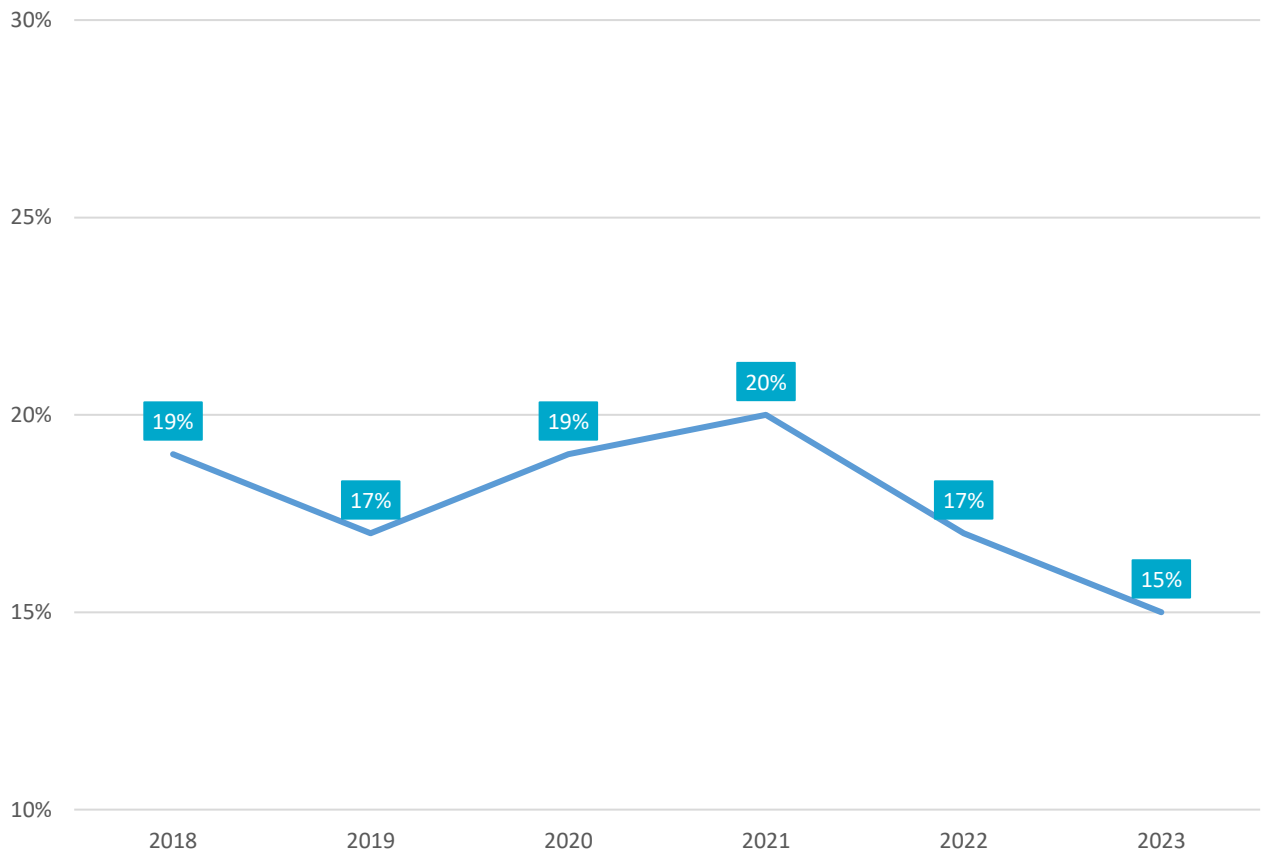
Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2023 r.

Status	Ogółem	Zmiana względem 2022 r.	Mężczyźni	Zmiana względem 2022 r.	Kobiety	Zmiana względem 2022 r.
Bezrobotni ogółem	6 291	+425	2 898	+282	3 393	+143
Bezrobotni z prawem do zasiłku	770	+84	290	+46	480	+38
Długotrwale bezrobotni	2 855	-21	1 294	+1	1 561	-22

Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2023 r.

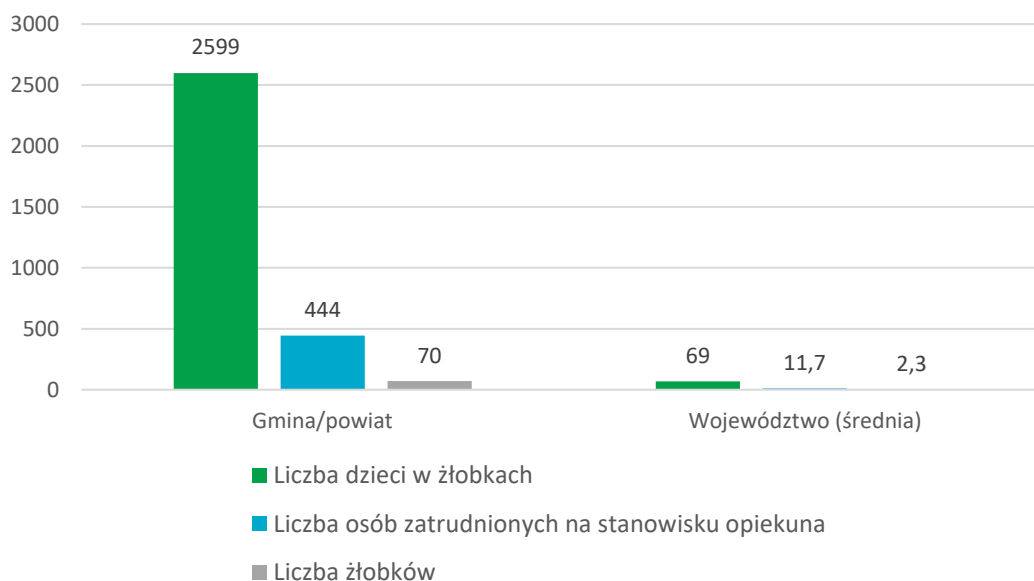
Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej

Placówki oświatowe stanowią istotny element infrastruktury społecznej, która umożliwia oprócz realizacji podstawowych zadań edukacyjnych wykorzystywanie zasobu przez lokalne społeczności. Pozwala to realizować ideę uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami, dającego równe szanse do rozwijania cech, postaw, kompetencji i umiejętności pozwalających na osiągnięcie wysokiej jakości życia. Sieć publicznych placówek oświatowych w Gdańsku to łącznie 259 szkół różnych typów i innych placówek (209 samorządowych i 50 nie samorządowych).

SZKOŁY I PLACÓWKI PUBLICZNE	samorządowe	niesamorządowe
branżowa szkoła I stopnia	12	1
branżowa szkoła II stopnia	2	
bursa	1	
centrum kształcenia zawodowego	1	
liceum ogólnokształcące	20	2
międzyszkolny ośrodek sportowy	1	
specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, rewalidacyjno-wychowawczy	2	
pałac młodzieży	1	
poradnia psychologiczno-pedagogiczna	6	
przedszkole	66	40
szkoła podstawowa	75	6
szkolne schronisko młodzieżowe	2	
szkoła muzyczna	1	
szkoła policealna	3	
szkoła przysposabiająca do pracy	3	
technikum	13	1

Opieka nad dziećmi dla lat 3 w roku w 2023 r.

Placówki oświatowe stanowią istotny element infrastruktury społecznej, która umożliwia oprócz realizacji podstawowych zadań edukacyjnych wykorzystywanie zasobu przez lokalne społeczności. Pozwala to realizować ideę uczenia się przez całe życie w zgodzie z talentami, dającego równe szanse do rozwijania cech, postaw, kompetencji i umiejętności pozwalających na osiągnięcie wysokiej jakości życia. Sieć publicznych placówek oświatowych w Gdańsku to łącznie 259 szkół różnych typów i innych placówek (209 samorządowych i 50 nie samorządowych).

SZKOŁY I PLACÓWKI PUBLICZNE	Województwo (średnia)	
	samorządowe	nie samorządowe
branżowa szkoła I stopnia	12	1
branżowa szkoła II stopnia	2	
bursa	1	
centrum kształcenia zawodowego	1	
liceum ogólnokształcące	20	2
międzyszkolny ośrodek sportowy	1	

specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, rewalidacyjno-wychowawczy		2	
pałac młodzieży		1	
poradnia psychologiczno-pedagogiczna		6	
przedszkole		66	40
szkoła podstawowa		75	6
szkolne schronisko młodzieżowe		2	
szkoła muzyczna		1	
szkoła policealna		3	
szkoła przysposabiająca do pracy		3	
technikum		13	1

Domy i Kluby Sąsiedzkie uzupełniają paletę infrastruktury społecznej służącej gdańszczankom i gdańszczanom. Misją Domów i Klubów Sąsiedzkich jest kreowanie miejsca otwartego na różnorodność osób i działań, tworzonego przez lokalną społeczność w celu długofalowego wzmocnienia jej aktywności i tożsamości. Działają na rzecz lokalnej społeczności - indywidualnie określonej na podstawie jej potrzeb i potencjału, tworząc miejsca dostępne dla mieszkańców, aktywizując lokalnych liderów.

Domy i Kluby Sąsiedzkie działają w Gdańsku od ponad 12 lat. Obecnie w dzielnicach miasta funkcjonuje 17 Domów Sąsiedzkich i 12 Klubów Sąsiedzkich. Domy i Kluby Sąsiedzkie prowadzone są przez organizacje pozarządowe, w ramach zadania współfinansowanego przez UMG.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	16 044	15 871	15 871
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	1 563	1 541	1 541
w tym z wiersza 1:				
Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	569	709	709
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	262	190	190

Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	983	862	862
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	105	101	101
Liczba hospicjów	7	2	2	2
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	0	0	0

Na terenie Gdańska nie funkcjonuje żaden ośrodek dla cudzoziemców. Wsparcie dla uchodźców z Ukrainy organizowano w roku 2023 w dwóch miejscach zbiorowego zakwaterowania zlokalizowanych na terenie Gdańska. Zapewniono w nich maksymalnie łącznie 259 miejsc zakwaterowania i całodobowe wyżywienie. Średniomiesięcznie korzystało z tych miejsc około 187 osób w jednej lokalizacji i około 69 osób w drugiej lokalizacji.

3 DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, której głównym celem jest doprowadzenie - w miarę możliwości - do niezależności, życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających prawom człowieka. Realizacja wspomnianego celu leży także u podstaw prowadzenia pracy socjalnej z klientem przez wzmocnienie jego aktywności, integracji ze środowiskiem i samodzielności życiowej. Barrierami zakłócającymi harmonijność przebiegu usamodzielniania są przede wszystkim czynniki zdrowotne, tj. niepełnosprawność i długotrwała choroba, względy ekonomiczne, tj. ubóstwo i bezrobocie, a także niski poziom wykształcenia i - co jest efektem ogólnych tendencji demograficznych - podeszły wiek. Przy występowaniu barier uniemożliwiających usamodzielnienie, celem pracy z klientem jest poprawienie jego sytuacji życiowej.

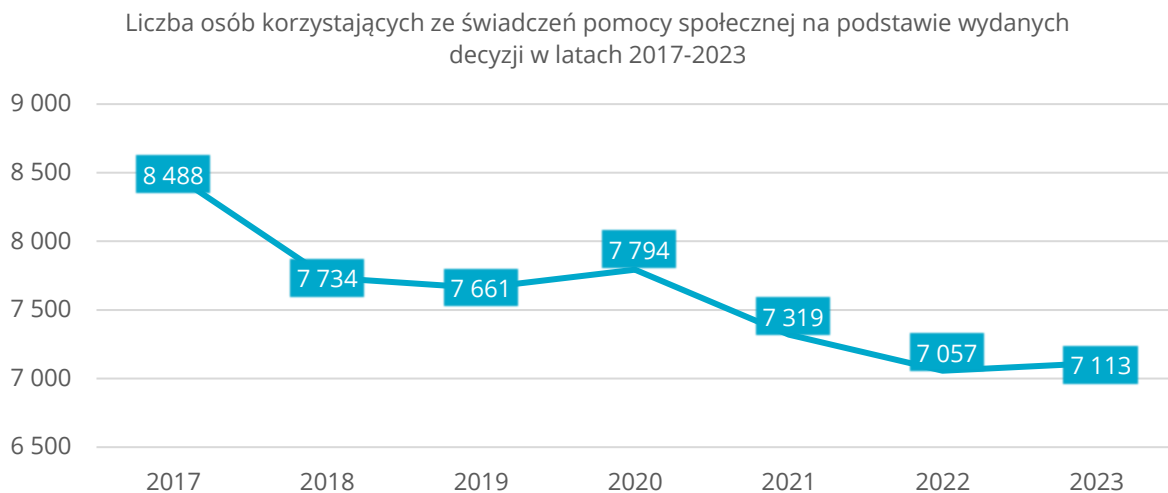
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku realizuje zadania gminy i powiatu, w tym zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wynikające z ustawy o pomocy społecznej. W związku z trwającym od 2022 roku konfliktem zbrojnym w Ukrainie, w 2023 roku MOPR kontynuował realizację zadań zgodnie z ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy poprzez zapewnianie Ukraińcom pomocy wojewodów i jednostek samorządu terytorialnego. MOPR realizował zadania w zakresie swoich kompetencji wskazane ustawami.

Pomoc społeczna przyznawana jest w formie świadczenia na podstawie decyzji administracyjnej i bezdecyzyjnie jak np. praca socjalna. W 2023 roku członkowie 5 918 rodzin otrzymali świadczenia na podstawie decyzji.

W latach 2017-2023 odnotowano sukcesywny spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej, łącznie o 16,2% (z 8 488 do 7 113), jedynie w roku 2020 nastąpił nieznaczny wzrost.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na podstawie wydanych decyzji w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Lata						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba osób	8 488	7 734	7 661	7 794	7 319	7 057	7 113

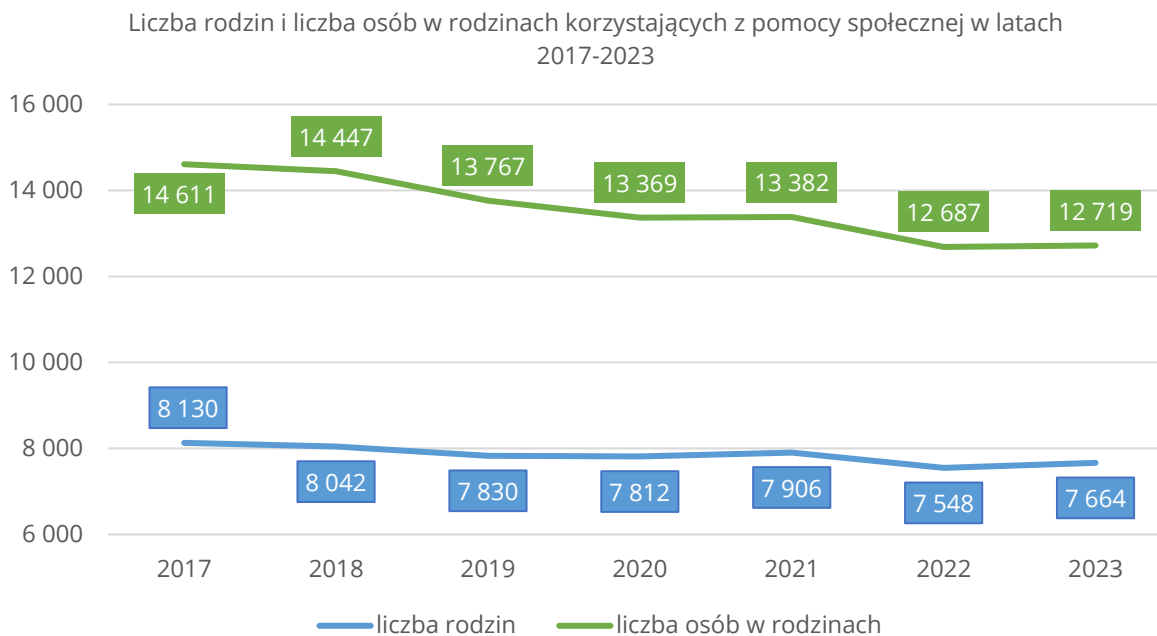
Ponadto, w związku z kontynuacją konfliktu zbrojnego w Ukrainie obywatele Ukrainy, którym umożliwiono legalny pobyt w Polsce, mogli np. podjąć pracę, skorzystać z bezpłatnej opieki zdrowotnej, kontynuować naukę, korzystać z pomocy społecznej. W 2023 roku wsparciem w różnej formie objęto 495 rodzin, 1 300 osób w rodzinach.

Wszystkich rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w formie świadczeń lub/i pracy socjalnej w 2023 roku było 7 664. W latach 2017-2023 odnotowano spadek o 6,1% (z 8 130 do 7 664).

Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2017-2023

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2017	8 130	14 611
2018	8 042	14 447

2019	7 830	13 767
2020	7 812	13 369
2021	7 906	13 382
2022	7 548	12 687
2023	7 664	12 719

Świadczenia z pomocy społecznej przyznawane są w formie pieniężnej i niepieniężnej. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, których dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego (osoba samotna 776 zł, osoba w rodzinie 600 zł). Świadczeniami pieniężnymi są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy oraz zasiłek celowy z tytułu zdarzenia losowego/klęski żywiołowej lub ekologicznej. Udzielenie świadczeń niepieniężnych nie jest uzależnione jedynie od spełnienia kryterium dochodowego, a głównie od wystąpienia okoliczności faktycznie uzasadniających przyznanie danej pomocy. Świadczenia mogą być przyznane w formach m.in. składki na ubezpieczenie zdrowotne, schronienie, posiłek, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, pobyt w ośrodkach wsparcia, mieszkaniach chronionych, domach pomocy społecznej.

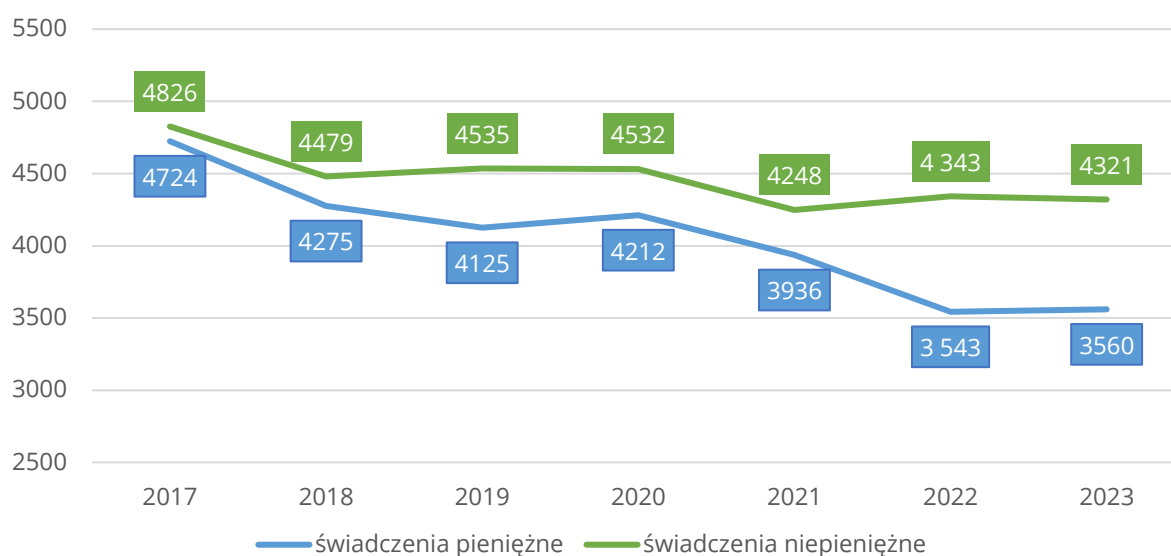
Świadczenia przyznano łącznie 7 113 osobom, w tym 3 560 osób (50,1%) otrzymało świadczenie pieniężne, a 4 321 osób (60,7%) świadczenia niepieniężne. W latach 2017-2023 liczba osób otrzymujących świadczenia pieniężne spadła o 24,6% (z 4 724 do 3 560), a liczba osób otrzymujących świadczenia niepieniężne o 10,3% (z 4 826 do 4 321). W latach 2017-2023 liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych spadła o 18,0% (z 4 302 do 3 524), jedynie w roku 2020 odnotowano niewielki wzrost. W latach 2017-2020 liczba

rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych wzrosła o 8,6% (z 3 318 do 3 605), następnie w 2021 roku odnotowano niewielki spadek o 2,7% i kolejny wzrost w 2022 roku o 2,7%. W roku 2023 liczba rodzin korzystających ze świadczeń niepieniężnych utrzymała się na podobnym poziomie jak w roku 2021.

Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Liczba osób						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	4 826	4 479	4 535	4 532	4 248	4 343	4 321
świadczenia pieniężne	4 724	4 275	4 125	4 212	3 936	3 543	3 560

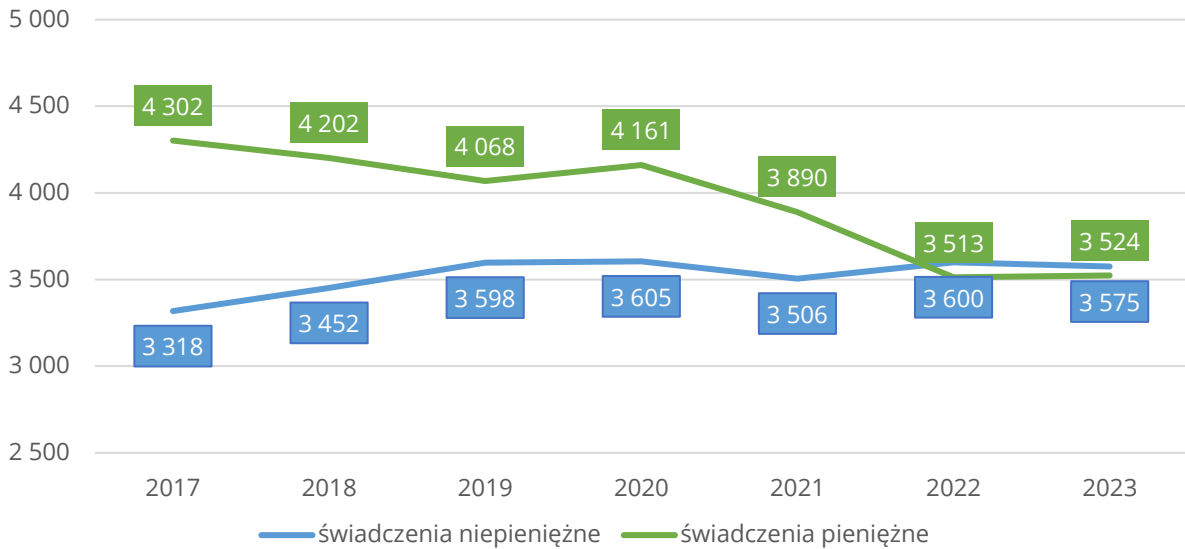
Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2023

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	3 318	3 452	3 598	3 605	3 506	3 600	3 575
świadczenia pieniężne	4 302	4 202	4 068	4 161	3 890	3 513	3 524

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2017-2023

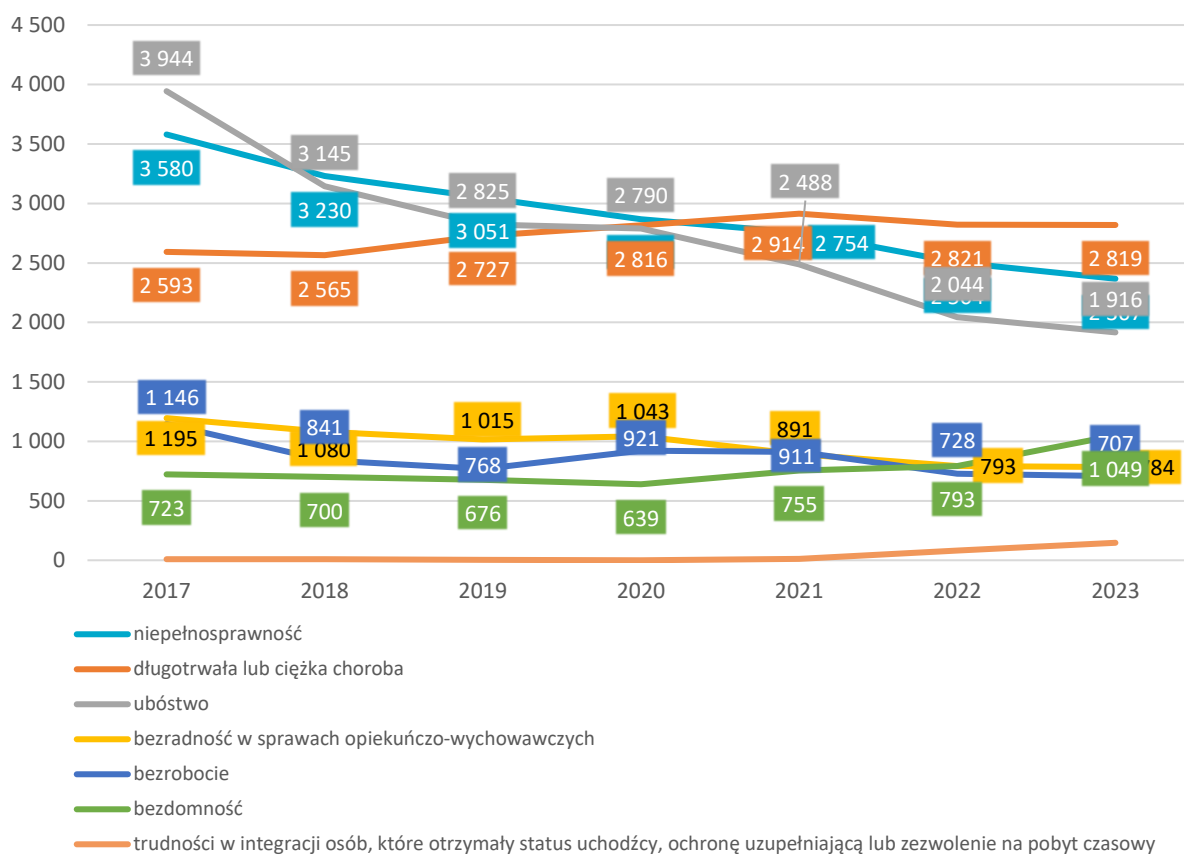

Pomoc społeczna przyznawana jest ze względu na występowanie zdiagnozowanych trudności, rodzina może korzystać ze wsparcia z wielu powodów, jednak w sprawozdawczości wykazywane są maksymalnie trzy dominujące problemy. Pracownicy socjalni wskazują na rosnącą wielopropblemowość rodzin korzystających z pomocy, co znacząco wpływa na zwiększającą się trudność pracy, pomimo zmniejszającej się nominalnej liczby rodzin. W 2023 roku najczęstszymi powodami były: długotrwała lub ciężka choroba (2 819 rodzin), niepełnosprawność (2 367 rodzin) i ubóstwo (1 916 rodzin). W latach 2017-2023 odnotowano spadek liczby rodzin, którym przyznano pomoc z powodu niepełnosprawności o 33,9% (z 3 580 do 2 367), liczby rodzin, którym przyznano pomoc z powodu ubóstwa o 51,4% (z 3 944 do 1 916) oraz liczby rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych o 34,4% (z 1 195 do 784) - jedynie w roku 2020 nastąpił nieznaczny wzrost. W latach 2017-2023 zaobserwowano znaczący wzrost liczby rodzin, którym przyznano pomoc z powodu trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy o 1 737,5% (z 8 do 147) - jedynie w latach 2019-2020 odnotowano nieznaczny spadek. Od 2018 roku wzrosła liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezdomności o 49,9% (z 700 do 1 049), czego powodem było włączenie osób objętych ubezpieczeniem zdrowotnym oraz korzystających z miejsc w ogrzewalni.

Powody udzielania pomocy rodzinom w latach 2017-2023 (jedna rodzina może korzystać z pomocy społecznej z wielu powodów).

Powody przyznania pomocy społecznej w Gdańsku – liczba rodzin	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Długotrwała lub ciężka choroba	2 593	2 565	2 727	2 816	2 914	2 821	2 819
Niepełnosprawność	3 580	3 230	3 051	2 867	2 754	2 504	2 367
Ubóstwo	3 944	3 145	2 825	2 790	2 488	2 044	1 916
Bezdomność	723	700	676	639	755	793	1 049
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1 195	1 080	1 015	1 043	891	793	784
Bezrobocie	1 146	841	768	921	911	728	707
Alkoholizm	359	284	231	250	256	260	283
Potrzeba ochrony macierzyństwa	271	253	232	256	246	192	162
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	8	8	3	0	12	82	147
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	86	70	84	87	97	74	98
Narkomania	27	38	40	45	61	59	67
Przemoc domowa	39	36	38	34	34	37	42
Sytuacja kryzysowa	16	9	11	56	22	26	32
Zdarzenie losowe	35	24	40	18	29	12	24

Najczęstsze powody udzielania pomocy rodzinom w latach 2017-2023

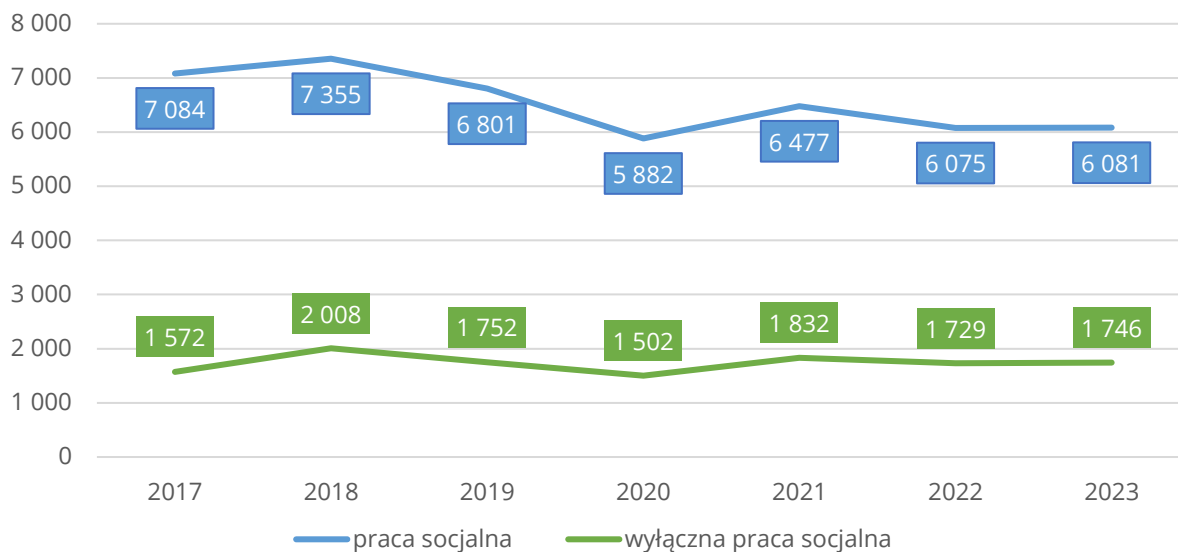

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności. Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód osoby/rodziny. Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej i wyłącznej pracy socjalnej bez świadczeń w 2023 roku wyniosła kolejno 6 081 i 1 746. W latach 2017-2023 zaobserwowano spadek liczby rodzin, które korzystały z pomocy w formie pracy socjalnej o 14,2% (z 7 084 do 6 081), jedynie w roku 2021 nastąpił wzrost o 10,1%. W latach 2017-2023 odnotowano wzrost liczby rodzin, które korzystały z wyłącznej pracy socjalnej o 11,1% (z 1 572 do 1 746), w roku 2018 liczba rodzin wzrosła o 27,7% (z 1 572 do 2 008), następnie w latach 2019-2020 spadła o 33,7% (z 2 008 do 1 502), w 2021 roku po raz kolejny wzrosła o 22% (z 1 502 do 1 832). W roku 2022 zaobserwowano kolejny spadek o 5,6% (z 1 832 do 1 729), w roku 2023 pomoc w formie wyłącznej pracy socjalnej utrzymywała się na podobnym poziomie jak w 2022 roku. Pomocą w formie pracy socjalnej objęci byli także obywatele Ukrainy – korzystały 273 rodziny.

Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
praca socjalna	7 084	7 355	6 801	5 882	6 477	6 075	6 081
w tym: wyłączna praca socjalna	1 572	2 008	1 752	1 502	1 832	1 729	1 746

Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej w latach 2017-2023

W celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny. Jest to pisemna umowa określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań. W 2023 roku łącznie zawarto 393 kontrakty z osobami w trudnej sytuacji życiowej - o 44 kontrakty mniej niż w roku 2022. W procesie prowadzenia pogłębionej pracy socjalnej zawierano także umowy współpracy oraz plany współdziałania z osobami w trudnej sytuacji życiowej - łącznie 183 (o 12 mniej niż w roku 2022).

TABELA DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA (w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA			
Liczba osób	1	12 687	12 719
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE			

Liczba osób	2	7 057	7 113	7 113
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	3 938	3 972	3 972
Wiek 0-17	4	1 367	1 328	1 328
Wiek produkcyjny *	5	3 192	3 309	3 309
Wiek poprodukcyjny **	6	2 591	2 589	2 589
Liczba rodzin	7	5 819	5 918	5 918
Liczba osób w rodzinach	8	9 192	9 204	9 204

w tym: KOBIETY (z wierszy 2-6)

Ogółem	9	3 591	3 653	3 653
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	2 002	2 033	2 033
Wiek 0-17	11	629	624	624
Wiek 18-59	12	1 273	1 342	1 342
Wiek 60 lat i więcej	13	1 687	1 684	1 684

OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY

Liczba osób ogółem	14	7 060	7 365	7 365
Liczba rodzin	15	6 963	7 277	7 277
Liczba osób w rodzinach	16	11 114	11 364	11 364

KONTRAKT SOCJALNY

Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	437	393	393
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	544	484	484

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1 GMINA DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

Ustawa o pomocy społecznej określa zadania gminy o charakterze obowiązkowym. Są to m.in. udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku, przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, okresowych i celowych, praca socjalna, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej mieszkańca gminy.

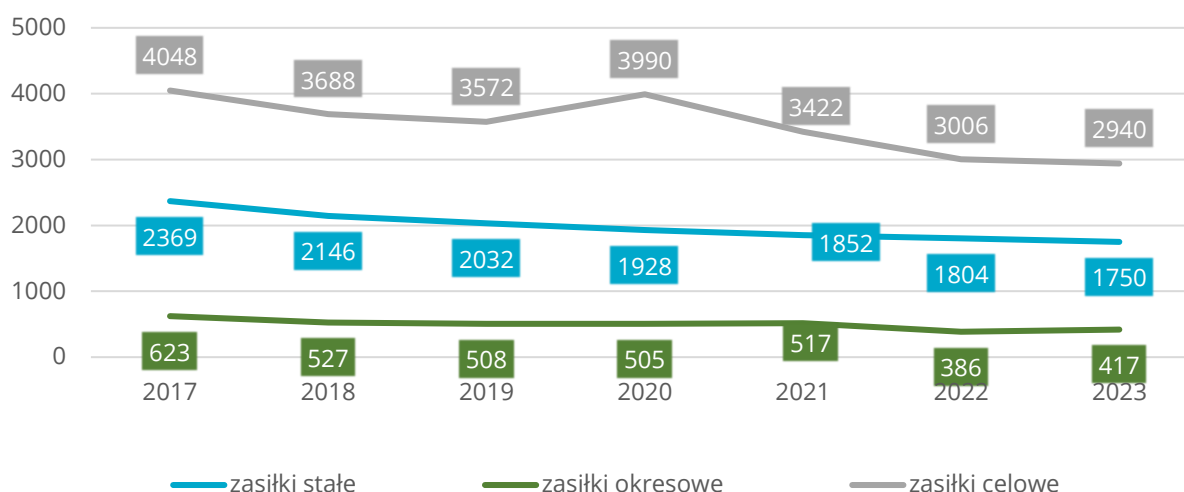
Jednym z zadań gminy jest wypłacanie zasiłków. W latach 2022-2023 spadła liczba osób otrzymujących zasiłki stałe o 3,0% (z 1 804 do 1 750) oraz zasiłek celowy o 2,2% (z 3 006

do 2 940), odnotowano wzrost liczby osób otrzymujących zasiłki okresowe o 8,0% (z 386 do 417). W latach 2017-2023 odnotowano sukcesywny spadek liczby osób otrzymujących zasiłki stałe o 26,1% (z 2 369 do 1 750). W latach 2017 do 2023 odnotowano spadek osób otrzymujących zasiłek okresowy o 33,1% (z 623 do 417), a zasiłku celowego o 27,4% (z 4 048 do 2 940). W ramach pomocy obywatelom Ukrainy 14 rodzinom przyznano zasiłek stały, 3 zasiłek okresowy, 175 zasiłek celowy.

Tabela Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie

Wyszczególnienie	Liczba osób						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
zasiłki stałe	2 369	2 146	2 032	1 928	1 852	1 804	1 750
zasiłki okresowe	623	527	508	505	517	386	417
zasiłki celowe	4 048	3 688	3 572	3 990	3 422	3 006	2 940

Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych na podstawie wydanych decyzji w latach 2017-2023

W ramach pomocy społecznej realizowany jest szereg usług wspomagających osoby i rodziny. W latach 2022-2023 wzrosła liczba osób, którym przyznano decyzją posiłek w ramach pomocy społecznej (z 1 658 do 1 692, +2,1%), w tym dla dzieci (liczba spadła z 1 449 do 1 243, -14,2%). W latach 2017 do 2021 odnotowano spadek osób korzystających z posiłku o 51,3% (z 2 876 do 1 401), z kolei w następnych latach wzrost o 20,8% (z 1 401 do 1 692). Ponadto, z dożywiania korzystali obywatele Ukrainy – posiłki w ciągu roku otrzymały 2 564 osoby. W latach 2022-2023 zauważalny był znaczny wzrost liczby osób, którym udzielono schronienia (z 767 do 915, +19,3%). W latach 2017 do 2020 odnotowano spadek osób korzystających ze schronienia o 22,2% (z 771 do 600), z kolei w następnych latach wzrost o 52,5% (z 600 do 915). W latach 2017-2023 liczba osób, za które ponoszono odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej utrzymywała się na podobnym poziomie.

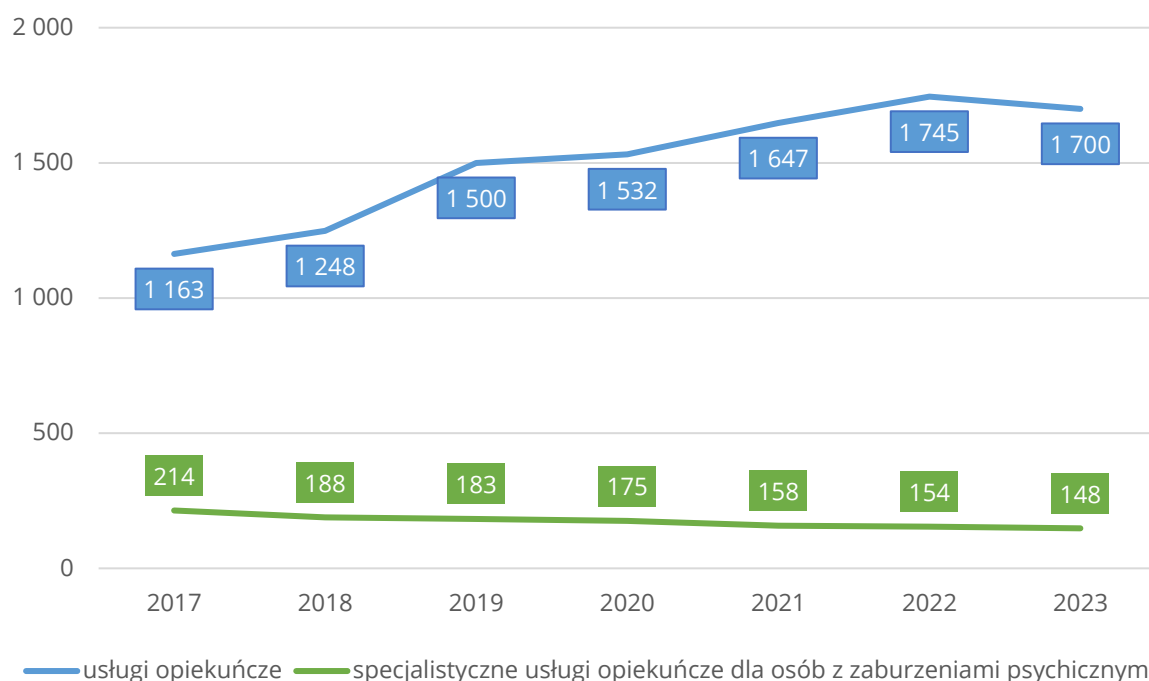
W latach 2017-2018 nastąpił niewielki spadek o 1,7% (z 747 do 737), zaś od 2020 roku tendencja jest wzrostowa (z 702 do 746, +6,3%). W 2023 roku liczba osób, za które ponoszono odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej była na podobnym poziomie jak w 2017 roku. W porównaniu do 2022 roku spadła liczba osób, które korzystały z usług opiekuńczych o 2,6% (z 1 745 do 1 700), jednak w latach 2017-2023 odnotowano znaczący wzrost liczby osób, bo aż o 46,2% (z 1 163 do 1 700). W latach 2017-2023 zaobserwowano spadek liczby osób, które korzystały ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi o 30,8% (z 214 do 148).

W 2023 roku kontynuowano realizację Gdańskiego Programu Rozwiązywania Problemu Bezdomności na lata 2018-2023 określającego szczegółowe działania w zakresie pomocy osobom w bezdomności. Celem Programu jest zapobieganie bezdomności, łagodzenie jej skutków oraz zwiększenie skuteczności procesu usamodzielnienia osób w bezdomności poprzez działania o charakterze prewencyjnym, interwencyjnym i integracyjnym.

Tabela Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie

Wyszczególnienie wybranych świadczeń	Liczba osób						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
posiłek w ramach pomocy społecznej	2 876	2 552	1 891	1 645	1 401	1 658	1 692
usługi opiekuńcze	1 163	1 248	1 500	1 532	1 647	1 745	1 700
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	214	188	183	175	158	154	148
schronienie	771	684	633	600	755	767	915
odpłatność gminy za pobyt w DPS	747	737	772	702	720	740	746

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2017-2023

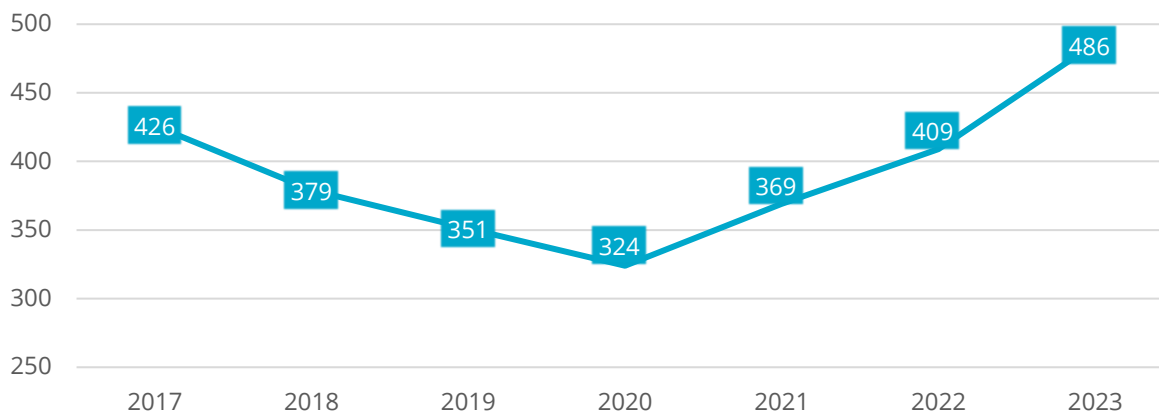
WSPIERANIE RODZINY

Zadaniami gminy określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są m.in. zapewnienie wsparcia i pomocy asystenta rodziny, tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Odsetek rodzin wspierających funkcjonujących w Gdańsku wśród rodzin w całym województwie pomorskim wahał się między 70 a 88% w latach 2018-2022 (od 7 do 23 rodzin w Gdańsku, 2023 – 17 rodzin).

Asystent rodziny formułuje z rodziną cele i ustala wspólnie plan pracy z rodziną, realizuje go we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. W latach 2017-2020 liczba rodzin objętych wsparciem asystenta spadała, z 426 do 324 rodzin, po tym roku tendencja była wzrostowa, łącznie o 50,0% z 324 do 486 rodzin. Rodziny mogą być zobowiązane przez sąd do pracy z asystentem rodziny – liczba rodzin systematycznie rośnie każdego roku, ze 100 rodzin w 2017 roku do 234 w 2023 roku (odsetek wśród wszystkich rodzin wzrósł z 23,5 do 48,1).

Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny
w latach 2017-2023

TABELA GMINA - ZADANIA OPS ORAZ MOPS, MOPR

(w całym okresie sprawozdawczym)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	1 804	1 750	1 750
Kwota świadczeń w złotych	2	11 356 026	10 810 389	10 810 389
W tym: (wiersze 3-6)				
Zasiłek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	1 703	1 654	1 654
Kwota świadczeń w złotych	4	10 966 842	10 448 617	10 448 617
Zasiłek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	126	114	114
Kwota świadczeń w złotych	6	389 184	361 772	361 772
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	386	417	417
Kwota świadczeń w złotych	8	517 383	550 598	550 598
W tym: (wiersze 9-16)				
Zasiłek okresowy z tytułu bezrobocia				

Liczba osób	9	201	205	205
Kwota świadczeń w złotych	10	286 637	260 262	260 262
Zasiłek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				
Liczba osób	11	151	140	140
Kwota świadczeń w złotych	12	172 861	179 318	179 318
Zasiłek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	31	47	47
Kwota świadczeń w złotych	14	29 364	64 781	64 781
Zasiłek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	11	12	12
Kwota świadczeń w złotych	16	8 087	9 579	9 579
Zasiłek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	18	0	0	0
ZASIŁEK CELOWY OGÓŁEM				
Liczba osób	19	3 006	2 940	2 940
Kwota świadczeń w złotych	20	3 911 397	4 276 724	4 276 724
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO "POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU"				
Liczba osób	21	2 253	2 292	2 292
Kwota świadczeń w złotych	22	1 844 512	2 013 770	2 013 770
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	24	0	0	0
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
POSIŁEK OGÓŁEM				

Liczba osób	25	1 658	1 692	1 692
Kwota świadczeń w złotych	26	1 149 227	1 665 548	1 665 548
W tym: (z wierszy 25 - 26)				
DLA DZIECI (z wyłączeniem posiłków przyznanych doraźnie dzieciom i młodzieży/MRIPS-03, dział 1B, wiersz 25)				
Liczba osób	27	1 449	1 243	1 243
Kwota świadczeń w złotych	28	715 209	868 988	868 988
W tym (z wierszy 25-26):				
POSIŁEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego "Posiłek w szkole i w domu"				
Liczba osób	29	1 658	1 692	1 692
Kwota świadczeń w złotych	30	1 149 227	1 665 548	1 665 548
W tym (z wierszy 29-30):				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	1 306	1 243	1 243
Kwota świadczeń w złotych	32	657 873	868 988	868 988
SCHRONIENIE				
Liczba osób	33	767	915	915
Kwota świadczeń w złotych	34	6 658 501	7 645 709	7 645 709
UBRANIE				
Liczba osób	35	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	36	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba rodzin	37	132	113	113
Kwota świadczeń w złotych	38	339 043	309 137	309 137
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	740	746	746
Kwota świadczeń w złotych	40	24 565 988	29 610 170	29 610 170
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	409	486	486

Liczba rodzin wspierających	42	15	17	17
Liczba asystentów rodziny	43	25	26	26
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	8 783	93 734	90 000

3.2 POWIAT DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR

POMOC CUDZOZIEMCOM

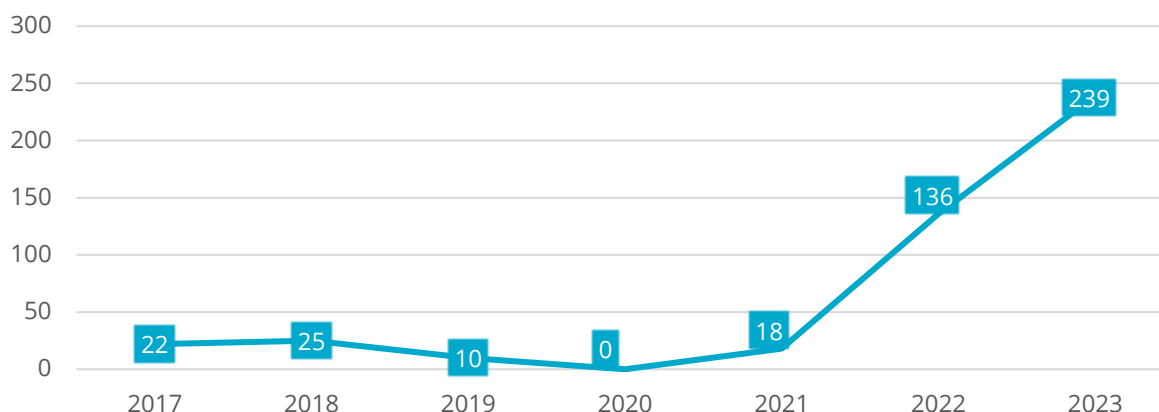
Do Gdańska przyjeżdżają imigranci z różnych części Europy i świata. Osoby, które otrzymały w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą mogą skorzystać z pomocy realizowanej przez okres do 12 miesięcy w ramach tzw. indywidualnego programu integracji (dalej: IPI), uzgodnionego między MOPR a cudzoziemcem, określającego wysokość, zakres i formy pomocy, w zależności od indywidualnej sytuacji życiowej osoby/rodziny, mającego na celu wspieranie procesu ich integracji. W 2023 roku założono 96 IPI oraz realizowano 56 IPI założonych w latach poprzednich, łącznie 152 Programy. Wsparciem objęto 239 osób. W latach 2017-2021, oprócz roku 2020, liczba osób korzystających z indywidualnego programu integracji utrzymywała się na podobnym poziomie, od roku 2021 odnotowano wzrost o 1 227,8% (z 18 do 239).

Liczba cudzoziemców korzystających z indywidualnego programu integracji cudzoziemców w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Liczba cudzoziemców						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
indywidualny program integracji	22	25	10	0	18	136	239

Liczba cudzoziemców korzystających z indywidualnego programu integracji cudzoziemców w latach 2017-2023

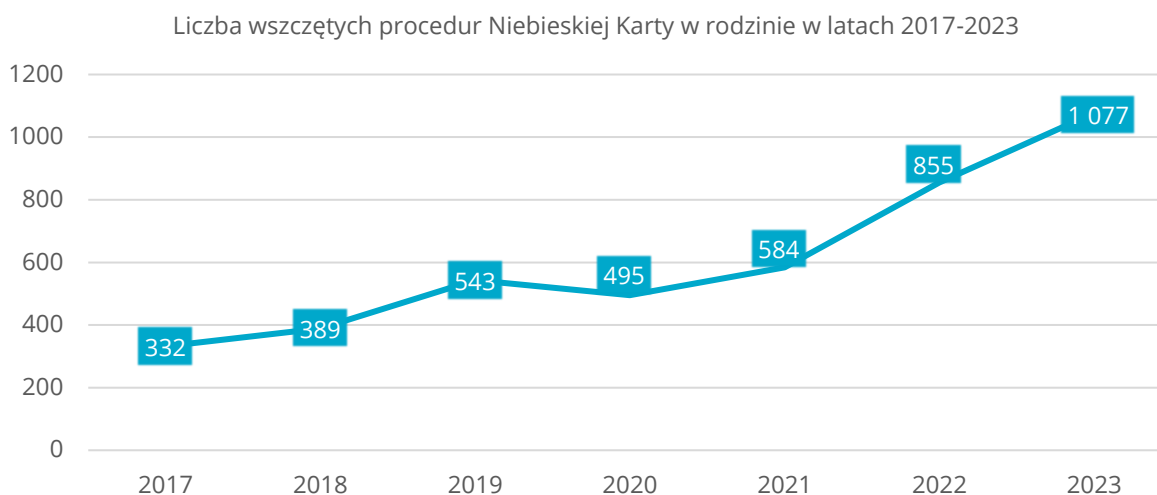
PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

W obszarze przeciwdziałania przemocy w 2023 roku MOPR dostosowywał system do nowych uregulowań w związku z przyjęciem ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, obowiązywał Gdański Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Zapewniono całodobową pomoc psychologiczną oraz pomoc w formie schronienia w hostelu interwencyjnym w Ośrodku Interwencji Kryzysowej. Prowadzono koordynację działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty oraz powoływano grupy diagnostyczno-pomocowe. W latach 2022-2023 liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty znacząco wzrosła tj. o 26,0% (z 855 do 1 077). Do każdej procedury powołano grupę diagnostyczno-pomocową, odbyło się 4 631 posiedzeń grup, łącznie pomocą objęto 874 rodziny. W latach 2017-2023 liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty sukcesywnie wzrastała o 224,4% (z 332 do 1 077).

Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty w rodzinie w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Lata						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty	332	389	543	495	584	855	1 077

W roku 2023 realizowano kampanie profilaktyczne „Dom bez przemocy”, „Bądź po dobrej stronie”. Przez cały rok funkcjonował całodobowy numer 797 909 112 oraz adres e-mail mopr-wsparcie@gdansk.gda.pl - do kontaktu z pracownikami MOPR (także anonimowo).

Wsparcia udzielano także obywatelom Ukrainy w związku z trwającym w ich kraju konfliktem zbrojnym - w 2023 roku utworzono i aktualizowano bazę tłumaczy do pracy z rodzinami imigrantów uwikłanymi w przemoc – 42 konsultacje tłumaczeń. Wsparciem psychologicznym objęto 1 832 osoby. Zatrudniono 2 psychologów z Ukrainy do wsparcia psychologicznego w miejscach zbiorowego zakwaterowania oraz osób/rodzin doświadczających przemocy w rodzinie oraz wsparcia dla pracowników socjalnych nie posługujących się językiem ukraińskim.

Miasto Gdańsk kontynuowało w 2023 roku współpracę z UNICEF Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci na wsparcie realizacji działań związanych z reagowaniem na sytuacje kryzysowe dotyczące uchodźców w obszarze związanym z ochroną dzieci. Zorganizowano 3 grupy warsztatowe „Dodać Sił” dla rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży ukraińskiej, wzmocniono kadry pracujące w środowisku i miejscach zbiorowego zakwaterowania, 57 pracownikom zapewniono szkolenie „Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniu” (TSR).

W 2023 roku MOPR kontynuował realizację projektu „Housing first – najpierw mieszkanie”, w ramach którego miasto Gdańsk zapewniło indywidualne, stałe mieszkania osobom w długotrwałej bezdomności wraz z szerokim interdyscyplinarnym całodobowym wsparciem m.in. pracownika socjalnego, lekarza czy terapeuty uzależnień – w całym roku wsparciem objęto 14 uczestników. Zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdańska program ten został na stałe wpisany w politykę miasta.

PIECZA ZASTĘPCZA I USAMODZIELNIANIE

Pieczę zastępczą organizuje powiat. Zadania powiatu starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej - w Gdańsku to Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie. Priorytetowe zadania

do realizacji w Gdańsku wskazano w Gdańskim Programie Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2021-2023 przyjętym uchwałą Nr XXXIII/841/21 Rady Miasta Gdańska dnia 25 lutego 2021 roku. Głównym celem Programu było tworzenie warunków rozwoju dla dzieci i rodzin przeżywających trudności w wychowywaniu dzieci przez doskonalenie systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. W związku z nowym okresem programowania Rada Miasta Gdańska uchwałą Nr LXXI/1825/23 z dnia 14 grudnia 2023 roku przyjęła Gdański Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026. W obszarze celu strategicznego: Włączenie społeczne oraz tworzenie warunków do długiego niezależnego życia mieszkanek i mieszkańców (gdańskich rodzin) określono cel główny: Kompetentna rodzina oraz adekwatna do potrzeb dzieci piecza zastępcza.

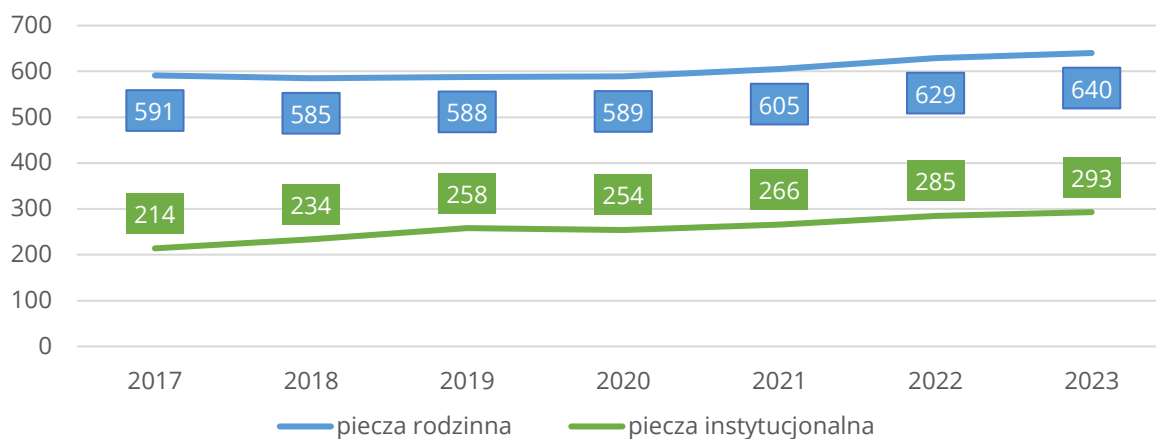
W sytuacji niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców lub opiekunów dziecka konieczne jest zabezpieczenie dobra dziecka w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza powinna mieć charakter okresowy i zmierzać do możliwie szybkiej integracji dziecka z jego rodziną. W sytuacji, gdy nie jest możliwy powrót dziecka do rodziny praca jest ukierunkowywana na przysposobienie dziecka lub przygotowanie go do usamodzielnienia. W perspektywie długoletniej, latach 2017-2023, liczba dzieci systematycznie i dość dynamicznie wzrastała, łącznie o 15,9% z 805 do 940 dzieci i młodzieży. Piecza zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej - w obu formach liczba dzieci rosła o odpowiednio 8,3% (z 591 do 640) i 36,9% (z 214 do 293). Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka. Rodziny spokrewnione i niezawodowe tworzone są przez osoby spokrewnione z dzieckiem w bliższej i dalszej linii. Ich liczba nieznacznie wzrosła. Liczba zawodowych form pieczy zastępczej: rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka również nieznacznie wzrosła, z 45 do 48. Największy ciężar zwiększającej się liczby dzieci, którym niezbędne jest zapewnienie opieki i wychowania leży w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (instytucjonalna piecza zastępcza), których liczba wzrasta.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą i inne może otrzymać pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem w różnych formach. W 2023 roku z ustawy o pomocy społecznej świadczenia przyznano 5 osobom z młodzieżowych ośrodków wychowawczych. łącznie procesem usamodzielnienia w Gdańsku objęto 202 wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wg form w latach 2017-2023 (na 31 grudnia)

Forma pieczy	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba dzieci w pieczy zastępczej w Gdańsku	805	819	846	843	871	914	933
Rodzinna piecza zastępcza	591	585	588	589	605	629	640
Rodziny spokrewnione	279	275	283	279	292	291	287
Rodziny niezawodowe	104	98	98	100	108	123	121
Rodziny zawodowe	94	93	94	92	87	94	98
W tym rodziny specjalistyczne	10	11	11	11	12	11	14
W tym rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	36	30	22	24	23	29	30
Rodzinne domy dziecka	114	119	113	118	118	121	134
Instytucjonalna piecza zastępcza	214	234	258	254	266	285	293

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej wg form w latach 2017-2023 (na 31 grudnia)

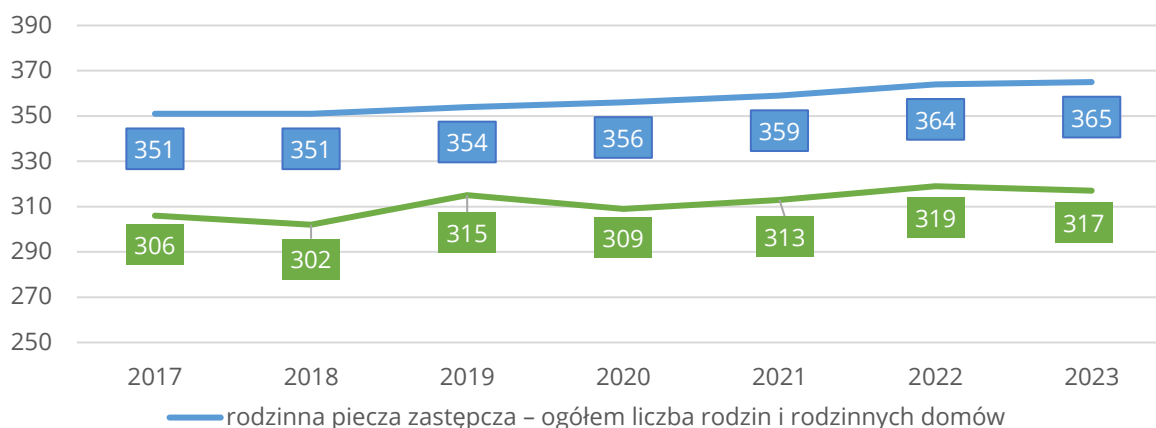

Liczba form pieczy zastępczej w latach 2017-2023 (na 31 grudnia)

Forma pieczy	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rodzinna piecza zastępcza – liczba	351	351	364	356	359	364	365

rodzin i rodzinnych domów							
Rodziny spokrewnione	217	217	228	223	224	223	223
Rodziny niezawodowe	89	85	87	86	89	96	94
Rodziny zawodowe	29	32	33	32	31	30	31
W tym rodziny specjalistyczne	6	7	7	7	7	7	7
W tym rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	9	9	6	6	7	7	7
Rodzinne domy dziecka	16	17	16	15	15	15	17
Instytucjonalna piecza zastępcza – liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych	19	18	18	21	21	21	22

Liczba form pieczy zastępczej w latach 2017-2023 (na 31 grudnia)

REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Dokumentem określającym politykę miasta zmierzającą do pełnego włączenia osób z niepełnosprawnością we wszystkie dziedziny życia społecznego jest przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/840/21 Rady Miasta Gdańska z dnia 25 lutego 2021 roku Powiatowy Program Działań Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością w Gdańsku na lata 2021-2031.

Rehabilitacja społeczno-zawodowa jest jednym z zadań powiatu, określonym w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Poszczególne zadania finansowane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz budżetu Miasta Gdańska. W 2023 roku wypłacono dofinansowania dla 1 749 osób (zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki

pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny dla osób fizycznych, uczestnictwo w turnusie rehabilitacyjnym, likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych). Z organizacjami pozarządowymi zawarto 22 umowy na realizację zadań zleconych z zakresu rehabilitacji społecznej oraz 4 umowy dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Udzielono też 2 dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą, osobom prawnym i jednostkom nieposiadającym osobowości prawnej. W ramach zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej udzielono 35 dofinansowań, w tym zawarto 1 umowę z organizacją pozarządową na realizację zadania zleconego.

**POWIAT - ZADANIA PCPR ORAZ MOPR
(w całym okresie sprawozdawczym)**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY				
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE				
Liczba osób korzystających z usług	1	16	255	255
USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST.1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	2	9	6	6
Kwota świadczeń w złotych	3	38 008	25 646	25 646
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	4	1	0	0
Kwota świadczeń w złotych	5	7 348	0	0
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	8	5	5
Kwota świadczeń w złotych	7	30 660	20 135	20 135
POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE W FORMIE RZECZOWEJ				
Liczba osób	8	0	1	1
Kwota świadczeń w złotych	9	0	5 511	5 511
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	12 709 684	14 164 103	17 276 756
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				

Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	300	209	260
Wartość dofinansowania w złotych	12	1 330 332	1 377 962	1 700 000
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	695	571	700
Wartość dofinansowania w złotych	14	1 082 161	986 872	1 500 000
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	744	971	1 300
Wartość dofinansowania w złotych	16	1 386 500	2 194 119	3 289 884
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	505	588	650
Wartość dofinansowania w złotych	18	2 733 780	3 662 263	4 000 000
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z form wsparcia pomocy społecznej ogółem	19	422	471	500
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	20	2	4	4
Liczba niepełnosprawnych uczestników	21	55	116	105
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	22	43 470	91 242	100 464
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA - PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	23	0	0	0

4 INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

Poniżej prezentujemy w formie graficznej i tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące:

- liczby rodzin i kwoty świadczeń w zakresie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, jednorazowych dodatków z tytułu urodzenia się dziecka, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka;
- liczby i kwoty świadczeń pielęgnacyjnych, zasiłku pielęgnacyjnego, zasiłku pielęgnacyjnego dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna,
- liczby osób, rodzin i kwoty świadczeń alimentacyjnych;
- liczby gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego i energetycznego wraz z kwotami tych świadczeń.

Analiza danych dotyczących świadczeń wypłacanych na podstawie innych ustaw, poza systemem pomocy społecznej, w naszym mieście realizowanych przez Gdańskie Centrum Świadczeń, wskazuje na utrzymujące się znaczenie tych świadczeń dla funkcjonowania rodzin gdańszczanek i gdańszczan. Choć można zaobserwować, że liczba korzystających ze świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych nadal ulega systematycznemu zmniejszeniu. Ponadto w 2023 roku Gmina nie realizowała już świadczenia wychowawczego, które od 2022 realizował już Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast rośnie liczba rodzin i nakłady na świadczenia opiekuńcze i pielęgnacyjne.

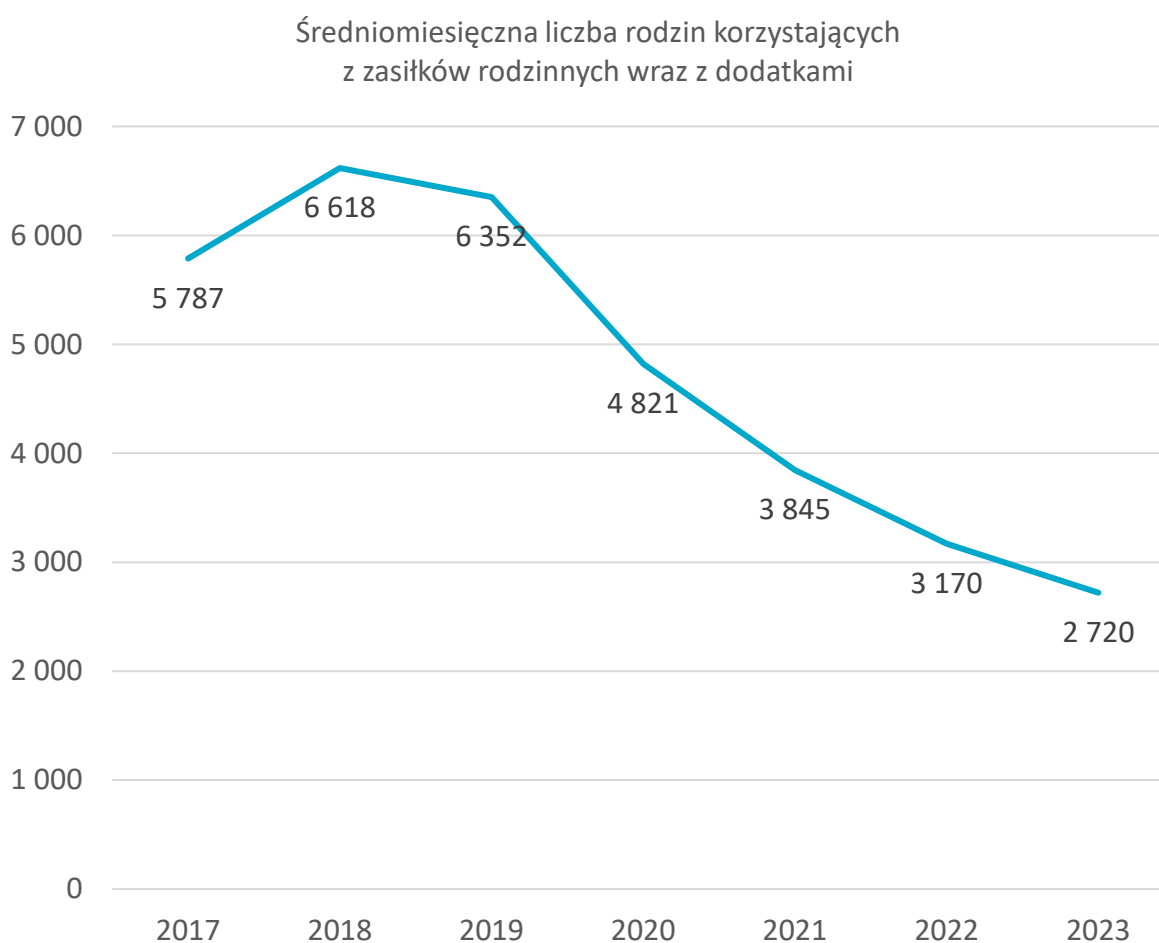
Najważniejsze zmiany w stosunku do roku poprzedzającego ocenę w zakresie innych rodzajów pomocy i świadczeń dotyczą:

- świadczenie wychowawcze 500+ (obecnie 800+) nie było wypłacane przez Miasto Gdańsk w roku 2023;
- utrzymania się trendu spadkowego dotyczącego liczby rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami i kwot przeznaczonych na ten cel;
- utrzymania tendencji wzrostu liczby większości rodzajów świadczeń opiekuńczych i zasiłków pielęgnacyjnych oraz kwot przeznaczanych na te świadczenia w stosunku do roku poprzedniego;
- kontynuacji trendu spadkowego zarówno liczby osób i rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz ogólnej kwoty świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- odwrócenie trendu spadkowego notowanego w latach wcześniejszych i wzrost liczby gospodarstw domowych korzystających z dodatku mieszkaniowego przy jednoczesnym wzroście kwoty przeznaczonej na ten cel w roku 2023;
- wygaszenie dodatku energetycznego w roku 2023.

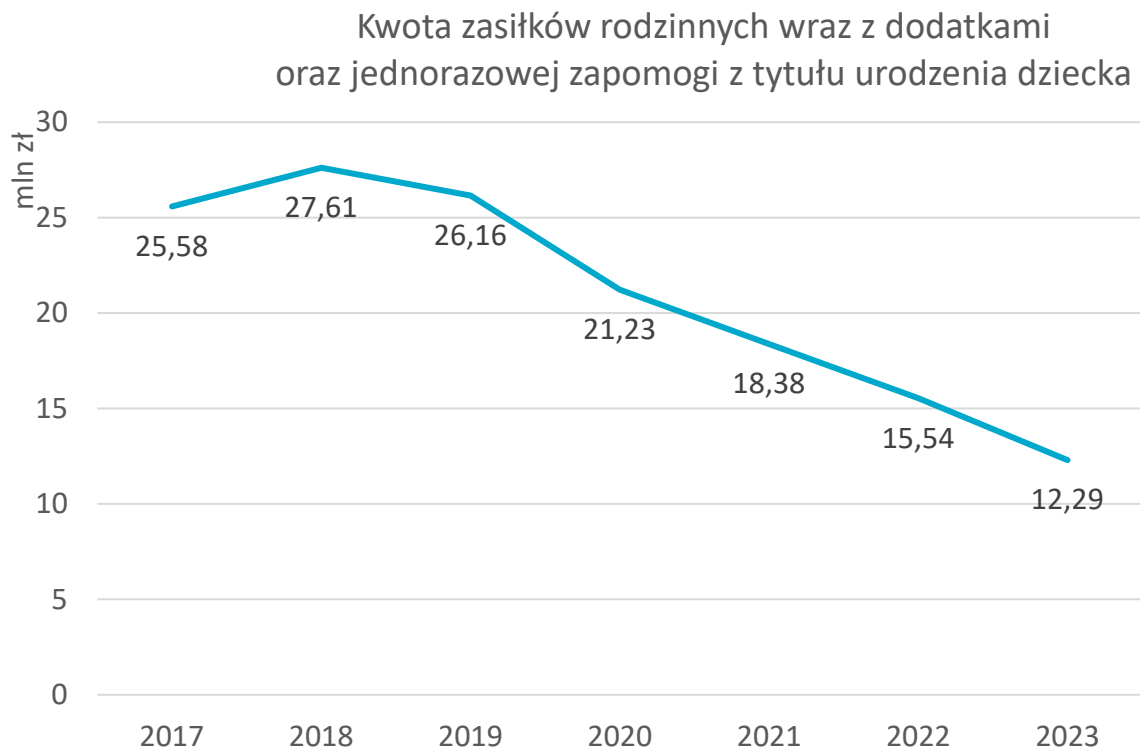
Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka

Wyszczególnienie	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz dodatkami	5 787	6 618	6 352	4 826	3 845	3 170	2 720

Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ogółem wypłaconych w ciągu roku

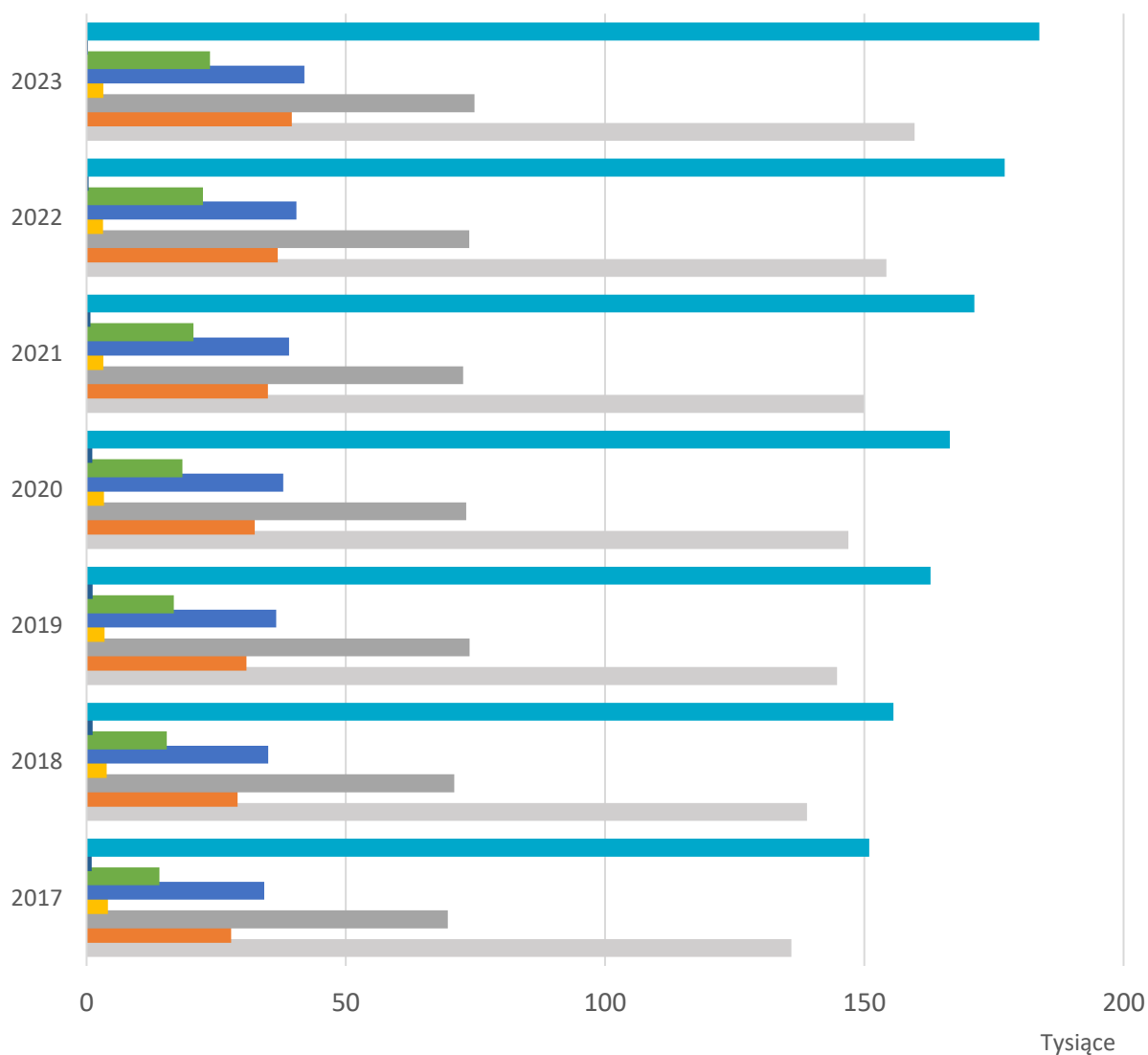
Rok	Kwota
2017	25 584 829,58 zł
2018	27 614 101,71 zł
2019	26 161 540,28 zł
2020	21 227 510,18 zł
2021	18 379 951,14 zł
2022	15 536 706,78 zł
2023	12 294 393,79 zł

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	135 907	138 963	144 719	146 918	149 892	154 272	159 699
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	27 862	29 144	30 836	32 411	34 978	36 854	39 602
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	69 674	70 912	73 838	73 238	72 643	73 779	74 835
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	4 104	3 856	3 451	3 360	3 215	3 156	3 256
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	34 267	35 051	36 594	37 909	39 056	40 483	42 006
Świadczenie pielęgnacyjne	14 072	15 489	16 844	18 481	20 602	22 416	23 778
Specjalny zasiłek opiekuńczy	985	1 143	1 181	1 076	744	372	287
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	150 964	155 595	162 744	166 475	171 238	177 060	183 764

Liczba świadczeń wg rodzaju w latach 2017-2023

■ Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy

■ Specjalny zasiłek opiekuńczy

■ Świadczenie pielęgnacyjne

■ Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia

■ Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat

■ Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności

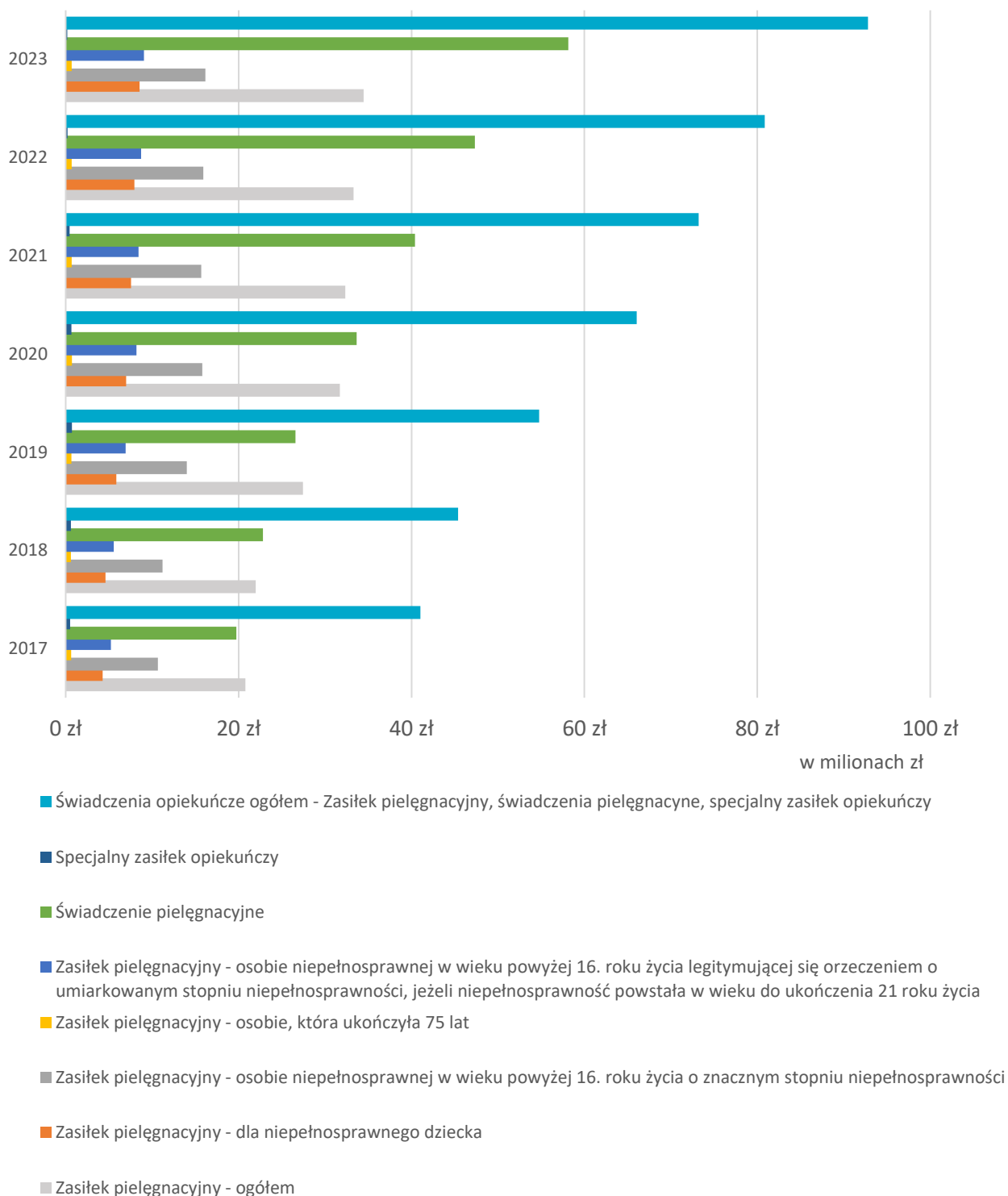
■ Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka

■ Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem

Wyszczególnienie	Kwota świadczeń w zł						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	20 793 771	21 980 825	27 451 673	31 710 782	32 352 690	33 298 066	34 469 432
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	4 262 886	4 612 456	5 848 935	6 995 591	7 549 651	7 954 567	8 574 696
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	10 660 122	11 212 091	14 005 084	15 807 690	15 679 266	15 924 459	16 152 386
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	627 912	609 228	654 185	725 223	693 926	681 190	702 775
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	5 242 851	5 547 050	6 943 469	8 182 278	8 429 847	8 737 850	9 066 575
Świadczenie pielęgnacyjne	19 733 851	22 815 208	26 570 322	33 661 445	40 386 744	47 318 720	58 137 746
Specjalny zasiłek opiekuńczy	509 150	605 060	726 462	663 824	457 937	229 524	177 320
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	41 036 772	45 401 093	54 748 457	66 036 051	73 197 371	80 846 310	92 784 498

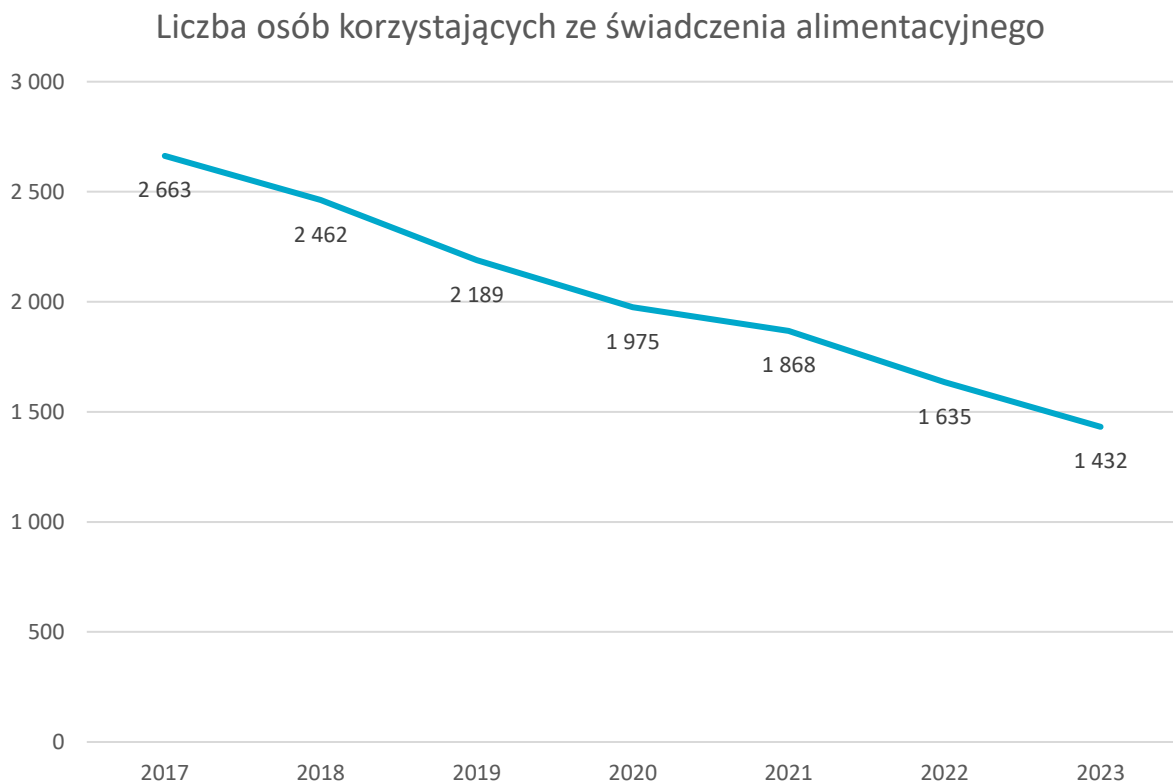
Kwota świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna

Kwota świadczeń wg rodzaju w latach 2017-2023

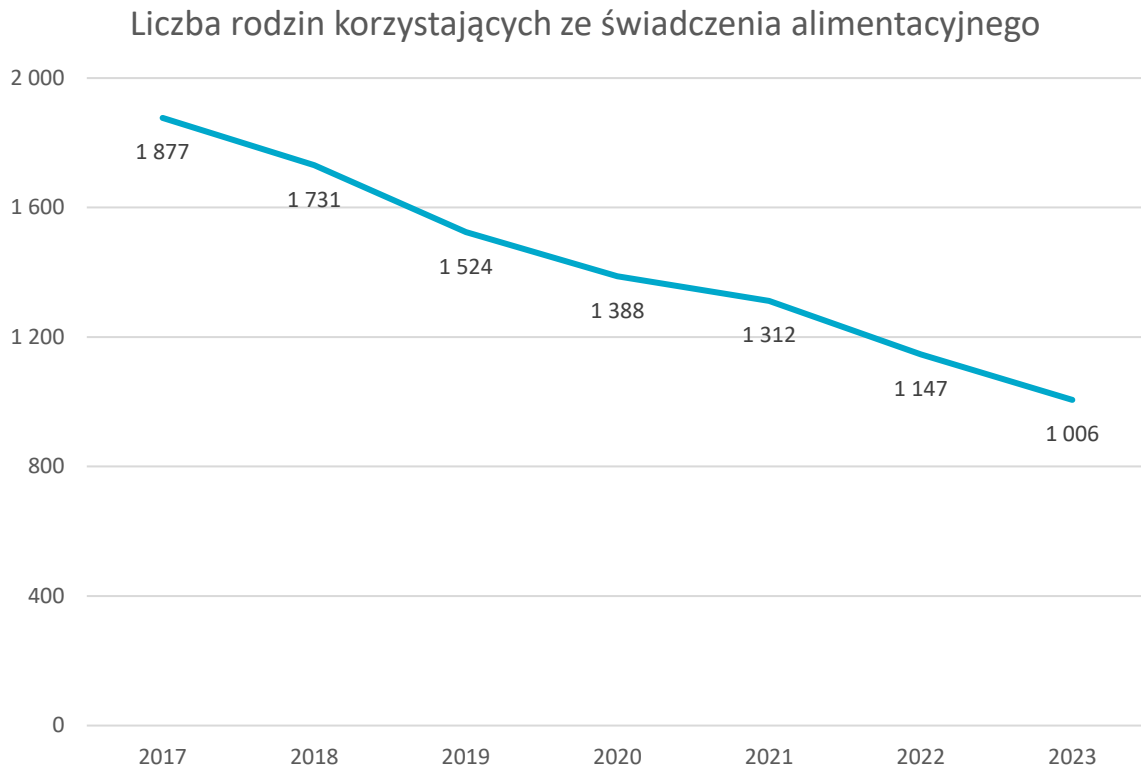
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Liczba osób						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	2 663	2 462	2 189	1 975	1 868	1 635	1 432

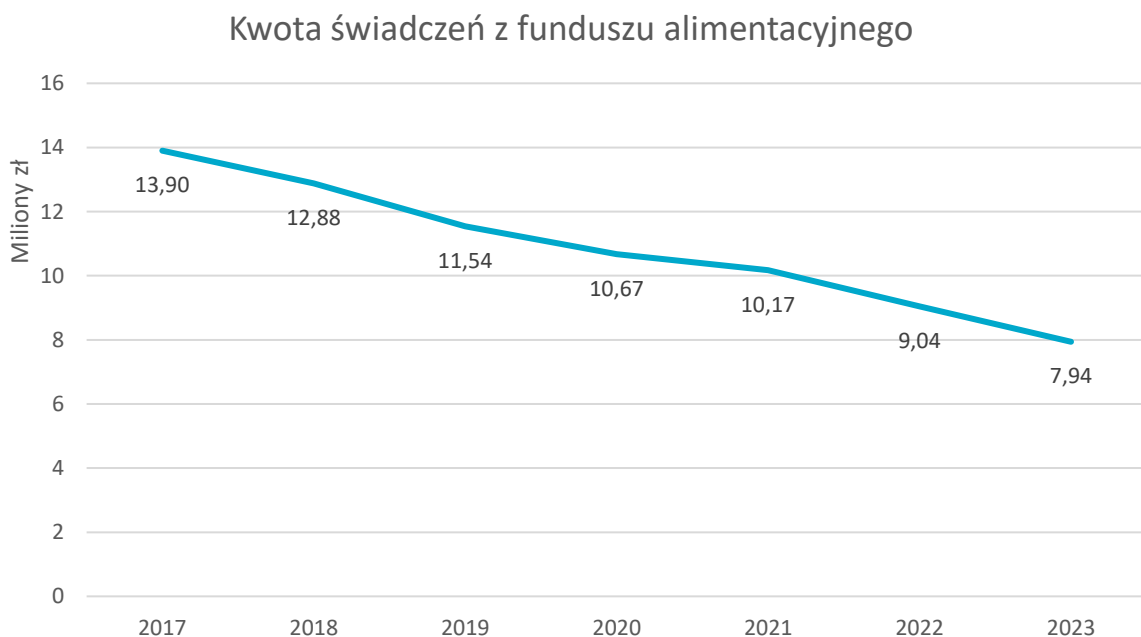
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Liczba rodzin						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	1 877	1 731	1 524	1 388	1 312	1 147	1 006

Kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2017-2023

Wyszczególnienie	Kwota, w zł						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego	13 899 286	12 876 109	11 544 855	10 674 402	10 172 906	9 043 014	7 939 503

INNE RODZAJE POMOCY I ŚWIADCZEŃ

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	4 349	4 393	4440
Kwota świadczeń w złotych	2	11 451 756	13 293 488	16 000 000
DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	1 671	0	0
Kwota świadczeń w złotych	4	92 931	0	0

5 ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W Gdańsku placówki pomocy i wsparcia prowadzone są przez Miasto oraz organizacje pozarządowe na jego zlecenie. Tworzą system wsparcia mieszkańców, który jest stale monitorowany i na bieżąco dostosowywany do potrzeb społecznych. Poniżej przedstawione dane zgodnie z objaśnieniami do formularza OZPS (liczba osób zatrudnionych pracowników prezentuje liczbę osób zatrudnionych na umowę o pracę).

Usługi dla osób starszych i z niepełnosprawnościami zapewniane są w klubach samopomocy dla osób starszych, klubach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, dziennych domach pomocy, środowiskowych domach samopomocy. W dniu 31 grudnia 2023 roku w Gdańsku prowadzono 31 ośrodków wsparcia dla osób starszych lub z niepełnosprawnościami lub z zaburzeniami psychicznymi, w których zabezpieczono 721 miejsc. Z usług w środowiskowych domach samopomocy korzystało 429 osób. Uczestnikami zajęć w dziennych domach pomocy były 263 osoby, a 250 wzięło udział w działaniach klubów samopomocy. Osoby niezdolne do pracy miały możliwość uczestniczenia w zajęciach oferowanych w 6 Warsztatach Terapii Zajęciowej, w których zabezpieczono 227 miejsc, w całym roku skorzystało 244 uczestników.

Zabezpieczenie miejsca pobytu osobom w bezdomności zapewniane jest w ogrzewalni, noclegowniach, schroniskach i schroniskach z usługami opiekuńczymi. W 2023 roku 458 osób skorzystało z ogrzewalni, 323 osoby z noclegowni, a 367 osób przebywało w schroniskach, 36 osób przebywało w schronisku z usługami opiekuńczymi (na terenie Gdańska).

W ostatnim dniu 2023 roku w domach pomocy społecznej na terenie Gdańska zabezpieczono 423 miejsca. Na umieszczenie w DPS oczekiwało 168 osób (o 22 mniej niż

w 2022 roku), w tym 74 osoby przewlekle somatycznie chore, 21 w podeszłym wieku, 18 osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz 55 osób przewlekle psychicznie chorych.

Zapewniono całodobową pomoc psychologiczną oraz pomoc w formie zapewnienia schronienia w hostelu interwencyjnym w Ośrodku Interwencji Kryzysowej - skorzystało 95 osób, w tym 41 dzieci.

Jednostki specjalistycznego poradnictwa udzielają w szczególności poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego, świadczonego osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W tabeli uwzględniono punkty nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego, Centrum Informacji i Wsparcia dla Niewidomych i Słabowidzących Mieszkańców Gdańska, Centrum Informacji przy DPS, Punkt Wsparcia Środowiskowego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Do jednostek specjalistycznego poradnictwa dodano Centrum Pomocy Dziecku.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w celu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Na koniec roku działało 5 placówek w formie opiekuńczej (do czerwca 6), 5 w formie opiekuńczo-podwórkowej (do czerwca 4 w formie opiekuńczo-specjalistycznej), 5 w formie specjalistycznej oraz 3 w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę (do czerwca 4). Łącznie z usług w placówkach skorzystało 869 dzieci i młodzieży.

W 2023 roku w Gdańsku funkcjonowały 22 placówki opiekuńczo-wychowawcze z 297 miejscami, utworzono 1 nową placówkę.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY i WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
OŚRODKI WSPARCIA - OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	1 153	1 057	1 057
Liczba osób korzystających	2	1 378	1 345	1 345
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	20	37	40
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	11	66	66
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	368	224	251

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	18 414 530	21 197 926	22 215 046
W TYM (z wierszy 1-6, dotyczy wierszy 7-27):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	345	345	345
Liczba osób korzystających	8	413	429	429
Liczba osób umieszczonych	9	413	440	440
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	20	24	24
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	125	131	131
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	9 416 190	10 875 532	9 927 640
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	210	218	218
Liczba osób korzystających	14	263	263	263
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	0	6	9
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	23	27	32
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	2 394 000	3 158 250	2 366 400
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	181	166	166
Liczba osób korzystających	19	231	250	250
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	0	7	7
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	12	33	33

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	1 254 340	1 463 268	1 354 584
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH i SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	417	328	328
Liczba osób korzystających	24	471	403	403
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	45	33	55
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	5 350 000	5 700 876	8 566 422
OGRZEWAŁNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	30	30	30
Liczba osób korzystających	29	362	458	458
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	15	15	20
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	405 750	494 833	1 006 250
NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	32	115	115	115
Liczba osób korzystających	33	242	323	323
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	34	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	35	20	20	20
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	36	991 595	1 450 000	1 750 000
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	37	335	335	335
Liczba miejsc usługi wsparcia krótkoterminowego	38	x	0	0
Liczba osób korzystających	39	374	372	372
Liczba osób korzystających z usługi wsparcia krótkoterminowego	40	x	0	0
Liczba osób umieszczonych	41	60	72	72
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	42	190	168	168

Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	43	11	66	66
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	44	204	214	214
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	45	41 324 560	45 372 818	52 462 445
MIESZKANIA TRENINGOWE I WSPOMAGANE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	46	11	11	11
Liczba osób korzystających	47	12	15	15
Liczba osób umieszczonych	48	12	15	15
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	49	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	50	13	13	13
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	51	207 240	228 500	228 500
OŚRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM (powiatowe)				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	52	12	12	12
Liczba osób korzystających	53	113	95	95
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA (powiatowe)				
Liczba osób korzystających	54	12 386	12 528	12 528
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	55	63	63	63
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	56	3 216 180	3 296 612	3 296 612
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	57	443	433	433
Liczba osób korzystających (średnio dziennie)	58	319	286	286
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	59	93	92	92
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	60	3 874 672	4 725 279	4 725 279

PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	61	285	297	311
Liczba osób korzystających	62	281	293	307
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	63	222	221	236
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	64	22 726 293	23 744 771	23 744 771
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	65	0	0	0
Liczba osób korzystających	66	0	0	0
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	67	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	68	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	69	100	149	149
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	70	31	47	47
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	71	239	244	244
Kadra placówek - liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	72	70	87	87
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	73	6 880 824	7 708 681	8 465 184
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	74	0	0	0

Miasto Gdańsk nie utworzyło spółdzielni socjalnej.

6 KADRA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Miasta, z własną strukturą oraz wyspecjalizowaną kadrami, która w kompleksowy sposób udziela pomocy osobom wymagającym wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych. Kierownictwo jednostki stanowi Dyrektorka oraz troje Zastępców pracujących w określonych obszarach: Zastępca Dyrektorki ds. usług społecznych, Zastępczyni Dyrektorki ds. wsparcia środowiskowego

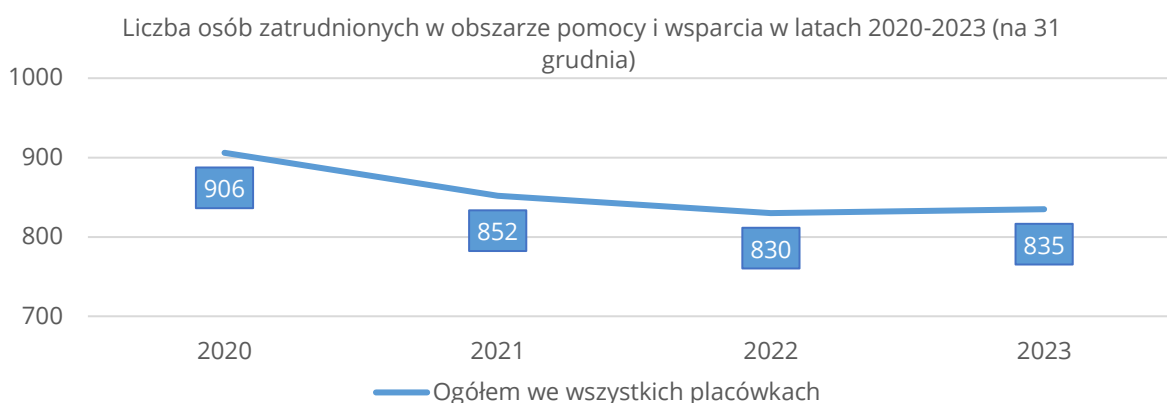
oraz Zastępcę Dyrektorki ds. wsparcia specjalistycznego. W strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie jest 9 Centrów Pracy Socjalnej - w miarę możliwości rozlokowane i dostosowane do potrzeb mieszkańców tak, aby były jak najbardziej dostępne.

Ogólna liczba zatrudnionych pracowników na 31 grudnia 2023 roku (bez zastępstw i wakatów) wyniosła 458 osób, w tym 204 pracowników socjalnych.

Kadra jednostek organizacyjnych w Gdańsku na 31 grudnia prezentowana jest w sprawozdaniu MRPiPS-06 (od 2020 roku) - dane obrazują osoby zatrudnione na umowę o pracę. Jak widać na wykresie poniżej liczba osób zatrudnionych przyjmuje tendencję spadkową.

Liczba osób zatrudnionych w latach 2020-2023 (na 31 grudnia)

Wyszczególnienie	Liczba osób			
	2020	2021	2022	2023
Ogółem we wszystkich placówkach	906	852	830	835
Kierownicy, dyrektorzy, zastępcy	41	74	71	71

6.1 ZATRUDNIENIE POMOCNICZE W JEDNOSTCE ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2023 roku 1 540 klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie skorzystało ze wsparcia 352 wolontariuszy. Podpisano 73 porozumienia z wolontariuszami, którzy regularnie pomagali dzieciom w nauce, robili zakupy, wspierali seniorów. Ponadto w okresie świątecznym w ramach akcji „Każdy Może Pomóc” przekazali przygotowane przez anonimowych darczyńców paczki dla 700 dzieci i 300 seniorów.

Wykorzystywano możliwość włączenia firm we wsparcie osób korzystających z pomocy społecznej w ramach CSR - biznesu odpowiedzialnego społecznie. Zrealizowano różnorodne przedsięwzięcia m.in. projekt „Mentor Talentu”, „Piastun Domu”, „Aktywator

Inicjatyw”, „Senior pełen energii”. Łącznie 1 449 osób skorzystało z potencjału firm w ramach CSR.

6.2 ZESPOŁY PRACY SOCJALNEJ I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W JEDNOSTCE POMOCY SPOŁECZNEJ

W każdym Centrum Pracy Socjalnej w strukturze organizacyjnej wyodrębnione są trzy wyspecjalizowane zespoły: Zespół Informacji i Obsługi, Zespół Pracy Socjalnej oraz Zespół Usług i Świadczeń. Zadania Zespołów zostały przypisane w ramach rozdzielania pracy socjalnej od świadczeń pomocy.

Podział Gdańska i przypisanie do poszczególnych Centrów Pracy Socjalnej obrazuje mapa zamieszczona w części dotyczącej zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia.

7 ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W Gdańsku środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2023 roku 524 797 302 zł. Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego zmalał o 225 483 808 zł. Tym samym nastąpiło pogłębienie trendu malejących wydatków. W dużej mierze sytuacja spadku wydatków była skutkiem przejęcia od Gminy przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych obsługi świadczeń wychowawczych – zmniejszenie wydatków o 207 775 730 zł. Trudna sytuacja budżetu Miasta związana z reformą podatkową skutkującą zmniejszonymi wpływami z tytułu podatku dochodowego pogłębiona rosnącymi kosztami w związku z rekordowo wysoką inflacją wpłynęła na konieczność zmniejszenia wydatków w różnych obszarach zadaniowych. Największe wartości zmniejszenia wydatków pomiędzy rokiem 2022 i rokiem oceny 2023 dotyczyły następujących zadań:

- Pozostała działalność w dziale 852 POMOC SPOŁECZNA – zmniejszenie o 40 833 125 zł;
- Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej w dziale 853 POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ – zmniejszenie o 20 705 221 zł;
- Ośrodki Wsparcia i Zasiłki stałe w dziale 852 POMOC SPOŁECZNA – zmniejszenie odpowiednio o 1 107 477 zł i o 659 803 zł;
- Przeciwdziałanie alkoholizmowi w dziale 851 OCHRONA ZDROWIA – zmniejszenie o 91 901 zł.

W niektórych zadaniach uzasadniony był wzrost wydatków:

- Świadczenia rodzinne, z funduszu alimentacyjnego, składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego w dziale 855 RODZINA – wzrost o 9 500 585 zł;

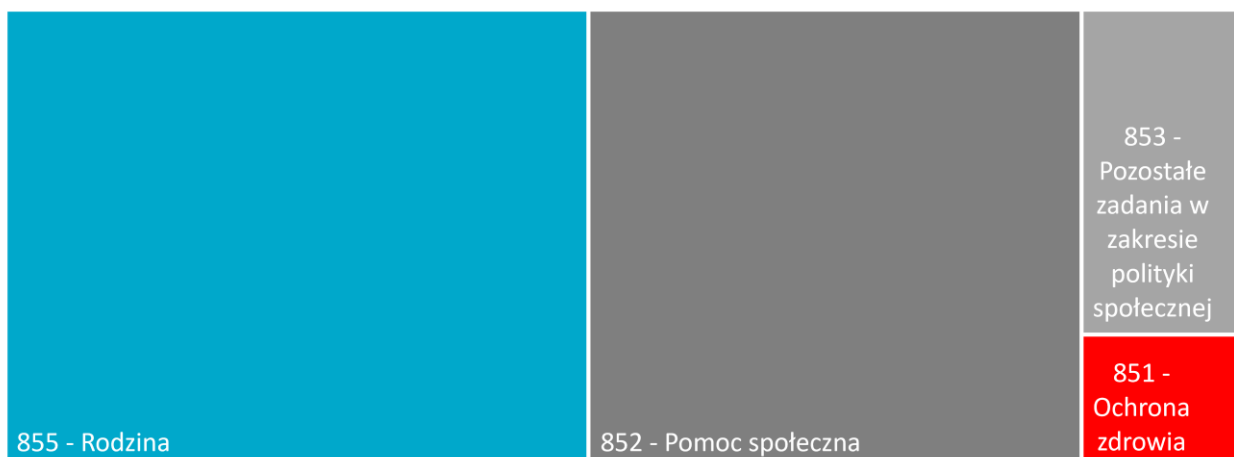
- Domy pomocy społecznej; Ośrodki Pomocy Społecznej; Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz Dodatki mieszkaniowe w dziale 852 POMOC SPOŁECZNA – wzrost odpowiednio o 7 017 583 zł; o 6 631 117 zł; o 2 606 042 zł oraz o 1 987 019 zł;
- Działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz Tworzenie i funkcjonowanie żłobków w dziale 855 - RODZINA - wzrost odpowiednio o 4 741 488 zł i o 4 547 868 zł;
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w dziale 853 POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ – wzrost o 2 870 160 zł.

Natomiast w roku 2024 prognozowany jest wzrost wydatków w stosunku do 2023 roku o ponad 74 miliony złotych.

W poniższej tabeli wyszczególniona została prognoza wydatków na 2024 rok oraz wszystkie poniesione w latach 2022 i 2023 wydatki związane z wykonywaniem zadań własnych i zleconych w obszarze udzielonej pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, form wsparcia, programów i projektów według klasyfikacji budżetowej. Wielkości wydatków dotyczą wykonania budżetu jednostki za dany rok, zgodnie ze sprawozdaniem Rb-28. Uwzględnione zostały wszystkie środki bez względu na źródło pochodzenia, zarówno środki budżetu państwa, jak i środki własne jednostki samorządu terytorialnego, w tym także środki pochodzące z Unii Europejskiej w podziale na:

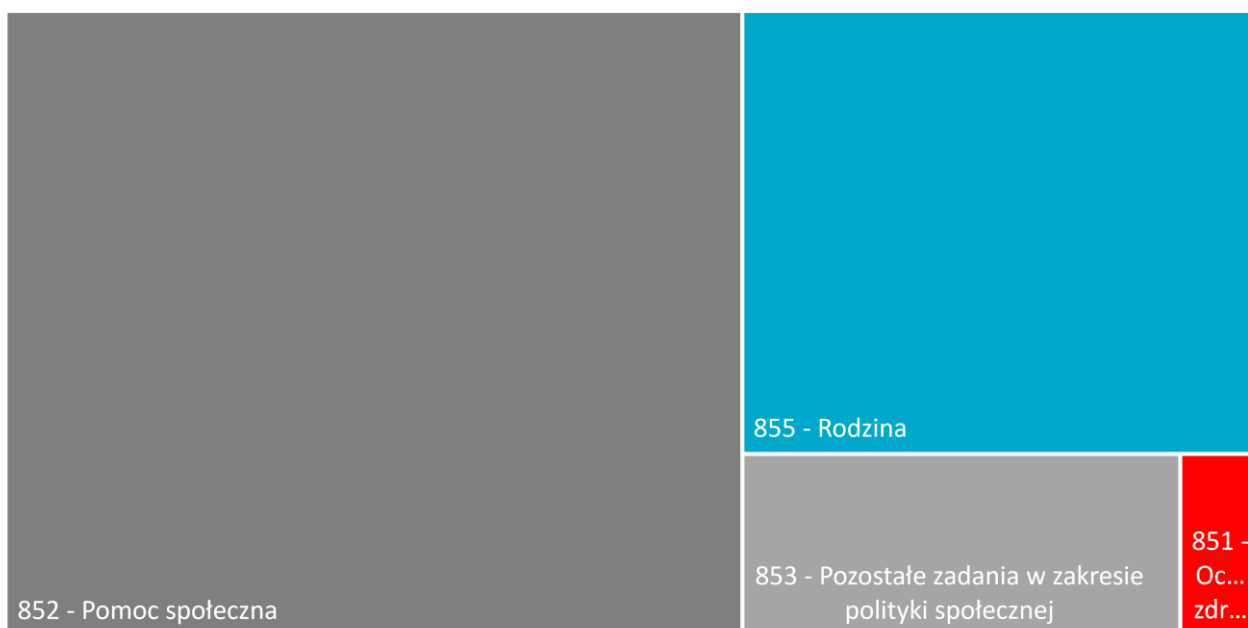
- budżet Miasta - uwzględnia wielkość środków ogółem wydatkowanych przez Gminę Miasta Gdańska,
- budżet OPS/PCPR to jest budżet Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Gdańsku - wykazano dane odnoszące się tylko do środków finansowych jakimi w danym roku dysponował MOPR.

Wydatki w obszarach polityki społecznej w 2023 roku

- 851 - Ochrona zdrowia
- 852 - Pomoc społeczna
- 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
- 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- 855 - Rodzina

Wydatki w obszarach polityki społecznej w MOPR w 2023 roku

- 851 - Ochrona zdrowia
- 852 - Pomoc społeczna
- 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej
- 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- 855 - Rodzina

**ŚRODKI FINANSOWE NA WYDATKI W POMOCY SPOŁECZNEJ I INNYCH OBSZARACH
POLITYKI SPOŁECZNEJ W BUDŻECIE JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
(zadania własne i zadania zlecone), w złotych**

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2022	Rok oceny 2023	Prognoza 2024
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	750 281 110	524 797 302	599 544 204
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	167 528 105	186 944 700	221 495 179
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 - Przeciwdziałanie narkomanii	3	2 055 333	2 934 517	2 903 609
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	46 090	108 070	64 605
85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	16 223 891	16 131 990	21 091 453
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	3 256 694	3 319 132	3 880 045
852 - POMOC SPOŁECZNA				
85202 - Domy pomocy społecznej	7	38 355 235	45 372 818	52 462 445
w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	30 408 389	36 228 545	43 876 675
85203 - Ośrodki Wsparcia	9	20 521 928	19 414 451	30 918 012
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	1 569 276	1 803 146	2 464 396
85205 - Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11	35 800	38 000	25 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	35 800	38 000	25 000
85213 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	973 533	950 994	1 327 990
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	973 533	950 994	1 327 990
85214 - Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	2 844 820	3 211 586	3 378 600
w tym: w budżecie OPS	16	2 844 820	3 211 586	3 378 600
85215 - Dodatki mieszkaniowe	17	12 788 619	14 775 638	17 588 412

w tym: w budżecie OPS	18	0	0	0
85216 - Zasiłki stałe	19	11 251 400	10 591 597	12 000 000
w tym: w budżecie OPS	20	11 130 238	10 591 597	12 000 000
85218 - Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	0	0	0
w tym: w budżecie PCPR	22	0	0	0
85219 - Ośrodki Pomocy Społecznej	23	42 603 556	49 234 673	58 851 048
w tym: w budżecie OPS	24	42 603 556	49 234 673	58 851 048
85220 - Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	4 717 411	5 118 838	7 220 926
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	1 456 783	1 806 611	1 973 114
85228 - Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	15 182 260	17 788 302	25 096 926
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	0	0	67 000
85230 - Pomoc w zakresie żywienia	29	4 037 114	4 467 656	4 083 891
w tym: w budżecie OPS	30	2 928 043	3 153 631	2 414 346
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	1 289 121	1 552 791	393 825
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	1 044 021	1 552 791	393 825
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	0	1 552 791	393 825
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	0	1 552 791	393 825
85232 - Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 - Pozostała działalność	39	76 558 514	35 725 389	17 315 337
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	2 163 170	1 288 862	725 831

853 - POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ

85311 - Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	1 038 807	1 162 346	1 349 896
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 - Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	2 034 994	2 596 334	3 570 773
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	0	0	0
85324 - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	15 132 211	18 002 371	24 272 305
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	15 132 211	18 002 371	24 272 305
85395 - Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	48 824 305	28 119 084	31 308 818
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	2 483 280	1 050 814	0

854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA

85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	827 515	901 138	769 475
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	432 706	544 169	846 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0

855 - RODZINA

85501 - Świadczenie wychowawcze	53	207 775 730	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	0	0	0
85502 - Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	134 989 251	144 489 836	162 819 970
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	0	0	0
85504 - Wspieranie rodziny	57	3 990 268	4 500 766	5 900 901
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	2 320 304	2 578 699	2 889 021

85505 - Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	59	30 683 987	35 231 855	39 156 458
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85506 - Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 - Dzienni opiekunowie	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 - Rodziny zastępcze	65	22 537 365	24 204 114	31 781 501
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	22 524 818	24 194 114	31 781 501
85510 - Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	67	30 765 436	35 506 942	40 425 633
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	24 607 079	27 831 064	31 109 877
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	1 810 000	2 229 107	2 685 000
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	0	0	0
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urlopie wychowawczym, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85578 Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	73	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0

8 AKTYWNOŚĆ PROJEKTOWO-KONKURSOWA JEDNOSTKI ORGANIZACYJNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Gdańsku realizował projekty finansowane ze środków krajowych i zagranicznych, z Europejskiego Funduszu Społecznego, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Wybrane projekty poniżej:

UNICEF

W 2023 roku kontynuowano realizację działań przez Miasto Gdańsk oraz Fundację Gdańską z UNICEF z Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci w ramach Programu na wsparcie realizacji działań związanych z reagowaniem na sytuacje kryzysowe dotyczące uchodźców w obszarze związanym z ochroną dzieci dla Miasta Gdańska według uzgodnionego Planu działania w okresie od września 2022 roku do grudnia 2023 roku. Zorganizowano 3 grupy warsztatowe „Dodać Sił” dla rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży ukraińskiej, celem zajęć było podwyższanie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Wzmocniono kadry pracujące w środowisku oraz miejscach zbiorowego zakwaterowania zatrudniając pracowników socjalnych, konsultantów, opiekuna oraz animatorów społeczności lokalnych. Zapewniono szkolenie TSR Terapia Skoncentrowana na Rozwiązaniu 57 pracownikom. Dzieciom w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej zapewniano według potrzeb wsparcie zatrudnionych opiekunów, terapię psychologiczną w języku ukraińskim i polskim, zindywidualizowane usługi, doposażenie poprawiające jakość zakwaterowania w domach i placówkach pieczy zastępczej. Sfinansowano szkolenie 2 pracowników na trenerów kandydatów na rodziny zastępcze PRIDE oraz kampanię społeczną „Daj przyszłość – zostań rodziną zastępczą”.

POMORSKIE DZIECIOM

Od 2021 do 30 czerwca 2023 roku realizowano projekt „Pomorskie dzieciom” dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, którego celem było zapobieganie i ograniczenie negatywnych skutków wystąpienia COVID-19 w obszarze rodzinnej pieczy zastępczej. Uczestników projektu było 564.

CAŁA NAPRZÓD III

W obszarze aktywizacji zawodowej do 30 czerwca 2023 roku kontynuowano projekt „Cała Naprzód III”, który był dofinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Partnerami projektu była Gmina Pszczółki (GOPS w Pszczółkach) oraz Gmina Suchy Dąb (GOPS w Suchym Dębnie). Celem projektu było zwiększenie szans na zatrudnienie osób pozostających bez pracy lub poprawa sytuacji zawodowej osób pracujących znajdujących

się w trudnej sytuacji na rynku pracy. W 2023 roku 16 osób podjęło zatrudnienie lub poprawiło swoją sytuację na rynku pracy oraz 30 osób uzyskało kwalifikacje zawodowe. Uczestnicy zgodnie z zaplanowanymi harmonogramami ukończyli wszystkie rozpoczęte kursy.

OZNI - KOMPLEKSOWE USŁUGI SPOŁECZNE REALIZUJĄ PRAWA DO NIEZALEŻNEGO ŻYCIA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ

W 2023 roku MOPR w Gdańsku kontynuował wraz z liderem projektu – Polskim Stowarzyszeniem na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Inteligencyjną Koło w Gdańsku – realizację ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego projektu OZNI – Kompleksowe usługi społeczne realizują prawa do niezależnego życia osób z niepełnosprawnością intelektualną. Adresatami projektu były osoby i rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym, tj. rodziny wymagające wsparcia ze względu na niepełnosprawność jednego/kilku członków rodziny. W ramach pogłębionej diagnozy potrzeb określono formy wsparcia oraz rozpoczęto bezpośrednie wsparcie wobec uczestników – na terenie miasta Gdańska utworzono 4 mieszkania wspomagane, w których dostępnych było 17 miejsc. W 2023 roku z treningów usamodzielnienia w mieszkaniach wspomaganych skorzystało 43 uczestników/ uczestniczek.

PROGRAM WIELOLETNI „SENIOR+” NA LATA 2021-2025 - EDYCJA 2023

W ramach dofinansowania z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizowano rządowy program „SENIOR+” na rok 2023. Celem programu było zapewnienie wsparcia seniorom, osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60 lat i więcej poprzez tworzenie i funkcjonowanie dziennych domów, w których umożliwia się korzystanie z oferty na rzecz społecznej aktywności, a także obejmującej usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. Z usług skorzystały 32 osoby, nieaktywne zawodowo w wieku 60 lat i więcej.

PROGRAM KORPUS WSPARCIA SENIORÓW

W ramach dofinansowania z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej realizowano rządowy program „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2023 rok mający na celu wsparcie osób w wieku 65 lat i więcej w ich codziennym funkcjonowaniu. 32 wolontariuszy wsparło 3 511 osób pomagając w załatwianiu prostych spraw urzędowych i transporcie do lekarza oraz przyczyniło się do aktywizacji seniorów poprzez zachęcanie do uczestnictwa w zajęciach prowadzonych przez domy sąsiedzkie i stowarzyszenia.

PROGRAM „OPIEKA WYTCHNIENIOWA”

W 2023 roku kontynuowano realizację programu „Opieka wytchnieniowa” finansowanego w ramach Funduszu Solidarnościowego. Usługa polegała na zapewnieniu wsparcia dla

członków rodzin lub opiekunów w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz dorosłymi osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności, a opiekunowie osób mieli możliwość m.in. odpoczynku czy podjęcia działań w kierunku zatrudnienia. W ramach pobytu dziennego skorzystały 162 osoby (w miejscu zamieszkania i ośrodkach wsparcia) oraz w ramach pobytu całodobowego skorzystały 52 osoby.

PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ”

W 2023 roku realizowano program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” finansowany w ramach Funduszu Solidarnościowego. Usługa polegała na zapewnieniu osobom z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym, umiarkowanym lub dzieciom do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowania w życiu społecznym. Z Programu skorzystały 182 osoby, w tym 44 dzieci i 126 osób z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i 12 osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zrealizowano 47,7 tys. godzin usług.

9 WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI - ZADANIA ZLECONE W OBSZARZE POMOCY I WSPARCIA

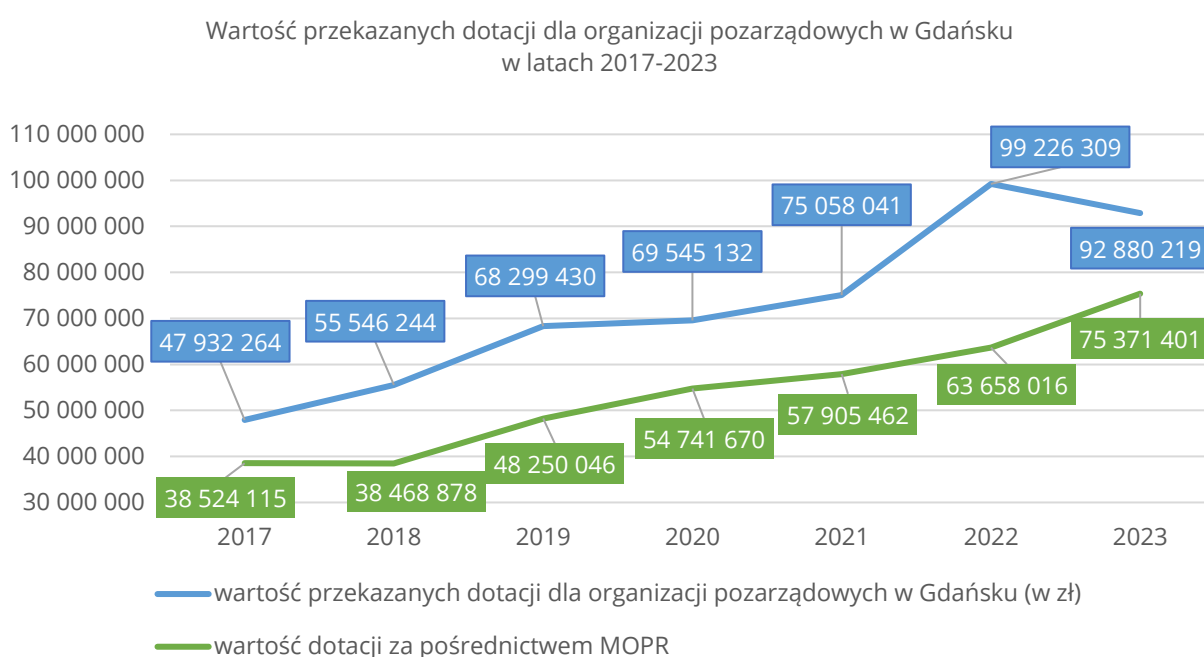

Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań jest jednym z priorytetów działalności Miasta Gdańska w obszarze społecznym. Corocznie przygotowywany Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi powstaje w ścisłej współpracy Miasta z organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie Gdańska na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Tak wypracowany optymalny plan współdziałania pozwala w pełni włączać organizacje posiadające zasoby, doświadczenie i kadrę ze swoją szeroką wiedzą specjalistyczną. Wysokość dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym wskazuje na zaangażowanie organizacji w coraz szerszym zakresie - w latach 2017-2023 kwota wzrosła prawie dwukrotnie z 47,9 do 92,9 mln zł (za 2023 rok wskazana planowana kwota dotacji). W obszarze pomocy i wsparcia za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Miasto Gdańsk w tych samych latach przekazywało między 64,2% a 80,4%, kwota wzrosła o 95,6%, z 38,5 do 75,4 mln zł.

Wartość przekazanych dotacji dla organizacji pozarządowych w Gdańsku w latach 2017-2023 (źródło: Sprawozdania z realizacji Programu Współpracy z organizacjami pozarządowymi)

Wyszczególnienie	Kwota w zł						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Wartość ogółem	47 932 264	55 546 244	68 299 430	69 545 132	75 058 041	99 226 309	92 880 219 *
Wartość za pośrednictwem MOPR	38 524 115	38 468 878	48 250 046	54 741 670	57 905 462	63 658 016	75 371 401

* Program współpracy Miasta Gdańska z organizacjami pozarządowymi na rok 2023 przyjęty uchwałą LV/1402/22

Szacować można, że na terenie Gdańska w obszarze włączenia społecznego działają 72 organizacje pozarządowe.

W 2023 roku za pośrednictwem MOPR zlecono w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizację zadań 61 organizacjom pozarządowym na kwotę 75 371 401 zł (kwota o 18,4% wyższa niż w 2022 roku). Rozszerzono współpracę o 2 nowe zadania. Obszary nowych zadań obejmowały: prowadzenie Jadłodzielni - lodówki społecznej oraz zapewnienie pomocy specjalistycznej - terapeutycznej/psychologicznej w obszarze problemów alkoholowych w obszarze problemów uzależnień, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W ramach ustawy o zdrowiu publicznym w 2023 roku, zlecono zadania na łączną kwotę 5 583 015 zł (wzrost o 24,4% w porównaniu do 2022 roku) 16 organizacjom.

10 WNIOSKI KOŃCOWE

System polityki społecznej budowany w Gdańsku opiera się na współpracy i wzajemnym uzupełnianiu zasobów przez instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe i aktywność gdańszczanek i gdańszczan. Dzięki efektowi synergii działań partnerów system potrafi odpowiadać na dużą zmienność oraz wysoki poziom skomplikowania wyzwań powstających w szybko zmieniającej się rzeczywistości. Ocenic należy, że kierunki działań wyznaczone dla polityki społecznej w Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyniosły oczekiwane rezultaty.

NAJWAŻNIEJSZE REZULTATY DZIAŁALNOŚCI W 2023 ROKU.

- Zwiększono dostępność do placówek:
  - zwiększono o 2 liczbę żłobków zapewniających opiekę dzieciom do lat 3,
  - powstało 5 publicznych niesamorządowych przedszkoli i 1 publiczna niesamorządowa szkoła podstawowa,
  - zwiększono o 21 liczbę miejsc w środowiskowych domach samopomocy (w tym czasowo) oraz o 2 w placówce rehabilitacji społecznej dla osób z niepełnosprawnością,
  - zwiększono o 10 liczbę miejsc w schroniskach z usługami opiekuńczymi dla osób w bezdomności,
  - powstały placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczo-podwórkowej (w miejsce opiekuńczo-specjalistycznych),
  - zwiększyła się liczba działających rodzinnych domów dziecka o 2,
  - utworzono nową placówkę opiekuńczo-wychowawczą.
- Poszerzono zakres wsparcia w ramach mieszkalnictwa społecznego:
  - przeznaczono z zasobu lokalowego gminy kolejnych 15 mieszkań (pięć przeznaczono na mieszkanie wspomagane, a 10 na mieszkania ze wsparciem),
  - ogółem funkcjonowały 204 mieszkania wspomagane i ze wsparciem, w których łącznie wsparciem objęto 479 osób.
  - wpisano na stałe w politykę Miasta realizację projektu „Housing First – Najpierw Mieszkanie”, zwiększono liczbę mieszkań z 11 do 15 w projekcie,
  - uzyskano dofinansowanie na prowadzenie centrum opiekuńczo-mieszkalnego dla 20 osób.
- Zapewniono wsparcie w szerszym zakresie zgodnie z potrzebami:
  - większa liczba dzieci objęta opieką w żłobkach – 2 599 dzieci,
  - większa liczba rodzin objęta asystenturą rodziny – 486 rodzin,
  - nieznacznie więcej rodzin objęto wyłącznie pracą socjalną – 1 746 rodzin,
  - utrzymuje się wysoka liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania – 1 700,

- zmniejszyła się liczba osób oczekujących na przyjęcie do domu pomocy społecznej ogółem, wynosząca na koniec roku 168 osób,
- realizowano więcej indywidualnych programów integracji – 152 programy, 239 osób,
- zdiagnozowano znacznie więcej osób w bezdomności – 1 049,
- wszczęto wyraźnie więcej procedur Niebieskiej Karty – do 1 077,
- kontynuowano wsparcie obywateli Ukrainy przybyłych w 2022 roku do Polski w związku z wybuchem wojny w Ukrainie, w Ośrodku Interwencji Kryzysowej uruchomiono linię telefoniczną dla dzieci i młodzieży ukraińskiej oraz ich opiekunów,
- wzrosła liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do 940,
- odnotowano wzrost liczby wniosków dofinansowań ze środków PFRON do 3 798,
- odnotowano wzrost liczby wszystkich rodzajów świadczeń pielęgnacyjnych – do 159 699 świadczeń oraz świadczeń opiekuńczych – do 183 764 świadczeń,
- Zapewniano szerokie, specjalistyczne wsparcie rodzinom z problemem bezradności opiekuńczo-wychowawczej, w tym kontynuowano projekt „Silna rodzina – bezpieczne dziecko” w 28 rodzinach.
- Zainicjowano kampanię społeczną „Daj przyszłość – zostań rodziną zastępczą” zachęcającą mieszkanki i mieszkańców Gdańska oraz okolicznych miejscowości do pełnienia roli zastępczych opiekunów dla dzieci w pieczy. Wzrosła liczba kandydatów na rodziny zastępcze.
- W obszarze przeciwdziałania przemocy domowej:
  - dostosowywano system przeciwdziałania przemocy do nowych uregulowań prawnych w związku z przyjęciem ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw m.in. powołano Zespół Interdyscyplinarny, zaktualizowano organizację procedury Niebieskiej Karty,
  - prowadzono regularne kampanie społeczne „Dom bez przemocy”, „Bądź po dobrej stronie” oraz nową „Relacje wolne od przemocy” skierowaną do uczniów gdańskich szkół.
- Rozpoczęto pełną realizację zadania wydawania decyzji o ustaleniu prawa do bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej realizowanych ze środków publicznych.
- Prowadzono działania windykacyjne, szczególnie wzrost zanotowano w liczbie wystawionych upomnień w zakresie spraw osób zmarłych, które pozostawiły po sobie zadłużenie.
- Poszerzono zakres wsparcia dla osób z niepełnosprawnością o dofinansowanie do zakupu lub zamiany mieszkania na mieszkanie pozbawione barier architektonicznych w programie Samodzielność-Aktywność-Mobilność!-Dostępne Mieszkanie oraz do wynajmu mieszkań w programie Samodzielność-Aktywność-Mobilność! - Mieszkanie dla absolwenta.

- Wykorzystywano środki zewnętrzne w realizacji zadań w ramach programów i projektów krajowych i zagranicznych m.in. UNICEF Funduszu Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci.
- Wzmocniono komunikację z sektorem pozarządowym poprzez organizację cyklicznych spotkań „Podwieczorek Społeczny” z przedstawicielami i przedstawicielkami organizacji pozarządowych.
- Ze struktury Wydziału Rozwoju Społecznego wyodrębniono Wydział Edukacji. Zadania w zakresie polityki społecznej realizują w WRS: Referat Strategii i Programów Społecznych, Referat Profilaktyki Zdrowotnej, Referat Usług Społecznych, Referat Współpracy Lokalnej i Innowacji społecznych, Referat Projektów Społecznych, Referat Budżetu i Kontroli. Zadania w zakresie edukacji realizują: Referat Opieki i Wychowania, Referat Szkół, Referat Finansów Oświaty, Referat Projektów i Zasobów Oświaty, Referat Organizacji i Kontroli, Zespół ds. kadr dyrektorów jednostek oświatowych.
- Dostosowano strukturę organizacyjną MOPR do potrzeb tworząc Samodzielny Referat Asystentury Rodzin oraz Samodzielny Referat Spraw Cudzoziemców.
- Podwyższono jakość komunikacji w MOPR poprzez m.in. wdrożenie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją, uruchomienie telefonii w systemie VOIP. Zainicjowano szkolenia wewnętrzne Akademia Rozwoju Kompetencji.
- Oddano na potrzeby gdańskiego sektora społecznego, mieszkanek i mieszkańców Gdańska Centrum Dolna Brama. Budynek dostosowany jest do potrzeb osób z niepełnosprawnością i specjalnymi potrzebami w zakresie dostępności. W związku z innowacyjnym charakterem Centrum Dolna Brama oraz chęcią współtworzenia przestrzeni z jej przyszłymi użytkownikami rozwija ono swoją ofertę stopniowo i w sposób zrównoważony.
- Poprawiono i ulepszono infrastrukturę techniczną obiektów MOPR, m.in. zwiększono dostępność dla osób z dysfunkcją wzroku poprzez wdrożenie totopointów - informacji głosowej w aplikacji telefonicznej ułatwiającej dotarcie do MOPR, zakupiono nowy samochód.

PONIŻEJ PRZEDSTAWIAMY BLOK REKOMENDACJI DLA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ, JEST ON WYPADKOWĄ PODJĘTYCH KIERUNKÓW STRATEGICZNEGO ROZWOJU, WIELOLETNICH TRENDÓW DEMOGRAFICZNYCH, SPOŁECZNYCH, GOSPODARCZYCH ORAZ BIEŻĄCEJ OCENY ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ.

DEMOGRAFIA,

Wieloletnie trendy demograficzne, starzenie się społeczeństwa, rosnąca liczba mieszkańców, w tym migrantów, wyznaczają kierunki kształtowania polityki społecznej.

Wzmocnienie wsparcia i opieki dla seniorów w różnych formach środowiskowych i instytucjonalnych. W szczególności, należy zwiększyć dostępność usług opiekuńczych oraz rozwijać programy aktywizacji i integracji międzypokoleniowej, które pozwolą na utrzymanie seniorów w społecznościach lokalnych.

Wspieranie deinstytucjonalizacji i uwzględnienie zmieniających się modeli stylu życia kolejnych pokoleń w myśleniu o usługach senioralnych. Należy rozwijać systemowe wsparcie, które będzie dostępne lokalnie w dzielnicach, wykorzystując potencjał lokalnych wspólnot i relacji społecznych.

Dostosowanie podaży usług społecznych do zmieniającej się sytuacji demograficznej miasta. W związku z rosnącą liczbą mieszkańców, szczególnie w obszarach dynamicznie rozwijających się, należy zapewnić adekwatne wsparcie w różnych obszarach życia, takich jak opieka nad dziećmi, seniorami czy osobami niepełnosprawnymi oraz rozwijać sieć szkół i innych placówek oświatowych.

Uwzględnienie specyfiki migracji w Gdańsku. Z uwagi na duży odsetek Ukraińców w populacji miasta, należy uwzględnić ich potrzeby i zapewnić odpowiednie wsparcie, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży.

Zwiększenie działań na rzecz poprawy zdrowia mieszkańców Gdańska, szczególnie mężczyzn. Należy stworzyć programy profilaktyczne i edukacyjne, które będą skierowane do tej grupy wiekowej i pomogą w poprawie ich ogólnego stanu zdrowia.

Wzmocnienie działań na rzecz przygotowania na przyszłe kryzysy zdrowotne. Należy kontynuować programy szczepień oraz rozwijać systemy monitoringu i reagowania na zagrożenia zdrowotne, które pozwolą na szybką i skuteczną interwencję w razie potrzeby.

KORZYSTAJĄCY Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Korzystanie z pomocy społecznej jest dobrowolne dla osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie poradzić sobie z problemami samodzielnie. Ważna jest pomoc osób i podmiotów znajdujących się w ich najbliższym otoczeniu tj. wszelkich zasobów społeczności lokalnej, zanim włączenie wsparcia instytucjonalnego wydaje się konieczne. Służy temu potrzeba dalszego podejmowania działań na rzecz **rozwaju organizacji społeczności lokalnych, wzmocnienia trzeciej metody pracy socjalnej**. Tworzenie sieci nieformalnych i formalnych partnerstw lokalnych podmiotów z wykorzystaniem innowacyjnych metod i narzędzi pracy ze społecznością jest wyzwaniem dla organizatorów społeczności lokalnej, jak i pracowników socjalnych.

W strukturze rodzin objętych pomocą społeczną największą grupę stanowią rodziny z problemem długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności. Tym samym priorytetowe potrzeby leżą w zakresie **zapewniania adekwatnych do potrzeb form wsparcia w szczególności osób starszych, z niepełnosprawnościami, z zaburzeniami**

psychicznymi. W miejscu zamieszkania zapewniane **usługi opiekuńcze** są podstawową formą pomocy – wymagają wzmocnienia poprzez zwiększenie ich dostępności oraz środków finansowych na ich realizację, w tym podwyższenie atrakcyjności pracy opiekunek i opiekunów środowiskowych. Na uwagę zasługuje konieczność wprowadzenia usługi sprzątanía mieszkań, dezynsekcję i deratyzację u osób cierpiących na zespół zbieractwa. Potrzebą w najbliższym roku jest wypracowanie zasad i wdrożenia świadczenia usługi sąsiedzkiej wprowadzonej ustawą. Pilną potrzebą pozostaje **zwiększenie dostępności lekarza psychiatry** świadczącego konsultacje psychiatryczne w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi lub z problemami w zakresie zdrowia psychicznego. Oprócz zapewnienia podstawowych usług osobie potrzebującej w miejscu zamieszkania wsparcie obejmuje opiekę wytchnieniową oraz asystenturę zwiększającą samodzielność odbiorcom tych usług - ze względu na wzrost zapotrzebowania rekomenduje się **rozszerzenie usługi asystentury osoby niepełnosprawnej, osoby z zaburzeniami psychicznymi, opieki wytchnieniowej.** Umożliwianie osobom i rodzinom jak najdłuższego pobytu w środowisku jest celem pracy. Rekomenduje się **zwiększanie liczby miejsc w placówkach dziennych** - dziennych domach pomocy, środowiskowych domach samopomocy, które oferują wsparcie dostosowane do potrzeb swoich uczestników.

Placówki dla osób w bezdomności wymagają działań i nakładów finansowych na podnoszenie standardów dotyczących zatrudnianej kadry oraz wymogów technicznych w noclegowniach, schroniskach, schroniskach z usługami opiekuńczymi i ogrzewalnią. Niewątpliwą potrzebą jest zabezpieczenie miejsc dla osób w bezdomności po zakończonej hospitalizacji wymagających dalszej opieki zakładów opiekuńczo-leczniczych, stan osób nie kwalifikuje ich do wsparcia instytucjonalnego w ramach pomocy społecznej. Istotny jest dalszy rozwój form wsparcia mieszkaniowego – dla samotnych matek i kobiet w ciąży, metody Housing First.

Deinstytucjonalizacja usług społecznych stanowi kierunek rozwoju polityki społecznej państwa. Proces deinstytucjonalizacji polega na rozwoju usług organizowanych w społeczności lokalnej, w miejscu zamieszkania obywateli. Wyzwaniem jest odpowiednie zaplanowanie procesu i opracowanie Lokalnego planu deinstytucjonalizacji usług społecznych. W tym obszarze warto zaznaczyć potrzebę **rozwijania mieszkalnictwa społecznego** - tworzenie nowych mieszkań wspomaganych, treningowych dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, uruchomienie Centrum opiekuńczo-mieszkalnego, w którym osoby będą funkcjonować w środowisku na poziomie odpowiadającym ich indywidualnym możliwościom zastępując pobyt w dużych placówkach całodobowych.

Zapewnianie wsparcia w ramach pomocy społecznej zakłada zaangażowanie wszystkich zasobów osoby potrzebującej - ważne jest skuteczne **egzekwowanie powinności rodziny** wobec osoby potrzebującej zarówno we włączaniu się w czynności opiekuńcze,

jak i ponoszenia kosztu zapewnienia opieki, szczególnie dotyczy to usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania oraz pobytu w domu pomocy społecznej.

Istotną rekomendacją jest **dalsze podwyższanie jakości i skuteczności działań interwencyjnych**, wśród których wskazane jest m.in. nawiązanie współpracy z placówkami medycznymi w zakresie udziału w interwencjach dotyczących zabezpieczenia dobra małoletnich, przygotowanie i wdrożenie Standardu Ochrony Małoletnich w MOPR, organizacja szkolenia z uzależnień od środków psychoaktywnych i z zakresu farmakologii stosowanej w psychiatrii dla kadry MOPR oraz partnerów podejmujących działania interwencyjne wraz z OIK.

Ze względu na wzrastającą liczbę migrantów w Gdańsku niezbędne jest prowadzenie **aktywnych działań w obszarze wsparcia cudzoziemców**. Potrzeba jest bieżąca diagnoza potrzeb, organizacja działań profilaktyczno-integracyjnych uwzględniających różnice kulturowe w zakresie funkcjonowania rodziny, zapewnienie wsparcia specjalistycznego, w tym psychologicznego, wypracowanie rozwiązań w zakresie pomocy osobom posiadającym ochronę międzynarodową, osobom starszym, z niepełnosprawnościami, nieporadnym, nieposiadającym dochodów po zakończeniu indywidualnego programu integracji, minimalizowanie zagrożenia bezdomnością, stania się ofiarą handlu ludźmi. Na poziomie krajowym niezbędna jest zmiana przepisów dotyczących prawa do świadczeń pomocy społecznej dla cudzoziemców, którzy nie spełniają warunków kwalifikujących ich do pomocy, a jej potrzebują m.in. zabezpieczenie interwencji kryzysowej, leków, ubezpieczenia, schronienia.

Kadry pomocy społecznej pracujące z osobami i rodzinami w środowisku potrzebują stałego wsparcia w formie doradztwa i superwizji. W zakresie rozwoju kompetencji ważny jest stały **dostęp do szkoleń** tematycznych - głównie z zakresu ustawy przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz z zakresu pracy z cudzoziemcami m.in. dotyczących komunikacji międzykulturowej, legalizacji pobytu, handlu ludźmi, a także szkolenia językowe.

Nieodzownym jest wzmacnianie **współpracy wewnątrz MOPR, jak i z innymi instytucjami, podmiotami**. Rozwój wolontariatu pracowniczego w MOPR jako elementu budowania tożsamości i satysfakcji pracowniczej, pozyskiwanie partnerów w partnerstwie z CSR, poprawienie współpracy w ramach zespołów międzyinstytucjonalnych umożliwi podjęcie spójnych działań i znalezienie optymalnych rozwiązań mających na celu bardziej efektywne wsparcie osób będących w potrzebie. W ramach współpracy międzysektorowej należy budować sieci kontaktów, współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami oraz bazy danych na rzecz pomocy cudzoziemcom, zwłaszcza baz miejsc udzielających specjalistycznego wsparcia. Wyzwaniem najbliższych lat jest nawiązywanie współpracy międzynarodowej.

WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA

Rodzice odpowiedzialni są za zapewnienie opieki i wychowywania swoim dzieciom. W sytuacji niedostatecznych kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców na terenie Gdańska dostępne są formy wsparcia dla każdej rodziny z dzieckiem/dziećmi, które mogą wzmocnić sprawowanie opieki przez rodzica/rodziców.

Każda rodzina mieszka w swojej społeczności, w której realizowane są podstawowe usługi dla rodziny – ogólnodostępne i powszechne. Rekomendowane jest nawiązywanie i kontynuacja współpracy ze społecznością lokalną, organizacjami pozarządowymi, radnymi, tworzenie sieci partnerstw z lokalnymi podmiotami z wykorzystaniem innowacyjnych metod i narzędzi pracy ze społecznością, co aktywizuje rodziny do działalności na rzecz własnej dzielnicy. Potrzebą jest **rozwijanie społeczności lokalnych** w oparciu o m.in. centra lokalne, wykorzystywanie trzeciej metody pracy socjalnej, w tym z zaangażowaniem organizatorów społeczności lokalnej.

Koniecznym jest stałe wzmocnianie działań profilaktycznych, w tym w środowisku lokalnym, niezbędnych w kontekście ograniczenia napływu dzieci do pieczy zastępczej. Potrzebą jest włączanie osób z otoczenia rodzin tj. sąsiadów, przyjaciół, by **regularnie zwiększać liczbę osób podejmujących się zadań rodziny wspierającej**, celem wykorzystywania zasobów w środowisku. Ponadto, ważne jest **utrzymanie, ale i rozbudowywanie sieci placówek wsparcia dziennego** w większej liczbie dzielnic (m.in. Oliwa i Osowa). W placówkach zapewniane są działania wspierające rozwój, kształtujące osobowość dzieci i młodzieży, wyrównujące zdiagnozowane deficyty dzieci.

Kluczowe jest **zapewnienie dostępu i wysokiej jakości asystentury rodzinnej** dla wszystkich wymagających tego rodzin z dziećmi. Przy znacznym wzroście liczby rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny na wniosek pracownika socjalnego oraz na podstawie postanowień sądowych wymaga to konkretnych nakładów i rozwiązań, by utrzymać skuteczne wykonywanie zadań. Niezbędne jest specjalistyczne kształcenie i szkolenie asystentów rodziny. Warto podjąć działania w celu zmiany roli pracownika socjalnego na osobę współrealizującą proces pomocy – w celu wzrostu efektywności działań w szczególności w obszarze pracy z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Wskazana jest potrzeba **pracy nad wzmocnieniem funkcjonowania rodziny z dziećmi**, zapewnienia bezpieczeństwa i właściwych warunków dla rozwoju dzieci, prowadząca do ograniczenia liczby zabezpieczeń dzieci w pieczy. Kluczowe jest wczesne rozpoznawanie zagrożeń, wzmocnianie kompetencji rodziców, współpraca specjalistów. Z drugiej strony rekomendowana jest **praca nad powrotem dzieci przebywających w pieczy zastępczej do środowiska rodzinnego** – odbudowa i wzmocnianie kompetencji rodziców biologicznych, zapewnienie bezpieczeństwa i warunków do prawidłowego rozwoju.

W związku z występowaniem i współwystępowaniem problemu uzależnienia i przemocy domowej, niezbędne jest **zapewnianie dostępu do wsparcia specjalistycznego i możliwych form wsparcia** w tym zakresie. W szczególności: zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców, pomoc i wsparcie specjalistyczne, diagnozy psychologiczne, wsparcie terapeutyczne, profilaktyka w zakresie odporności psychicznej na stres, zapewnienie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, w tym w obszarze problematyki suicydalnej i uzależnienia cyfrowego.

W obliczu wyzwań, konieczne jest **wspieranie pracowników w rozwiązywaniu nowych problemów o charakterze interdyscyplinarnym**. Budowanie stałej współpracy przedstawicieli różnych środowisk: edukacji, ochrony zdrowia, sądu, organizacji pozarządowych i innych do systemowej pracy z rodziną z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Liczba dzieci umieszczonych w pieczy rośnie pomimo podejmowanych działań w środowisku lokalnym, w tym w rodzinach z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Niewątpliwą potrzebą jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej – stałe zwiększanie liczby rodzin zastępczych oraz **zwiększanie liczby miejsc w rodzinnych formach pieczy zastępczej**. Należy dążyć do tworzenia niezawodowych oraz zawodowych rodzin zastępczych (w tym w specjalistycznych formach dla dzieci z niepełnosprawnością, gotowych do podjęcia się opieki nad dziećmi powyżej 10. roku życia, wieloosobowych rodzeństw).

Poszukiwanie nowych rodzin zastępczych jest kluczowym działaniem. Jednym z elementów jest potrzeba **upowszechniania informacji o rodzicielstwie zastępczym** w formie kampanii, dni otwartych. Doświadczenie pokazuje, że podejmowane działania w zakresie promocji rodzicielstwa przynoszą coraz słabsze rezultaty i pomimo intensyfikacji realizowanych przedsięwzięć, obserwowany jest niedobór opiekunów zastępczych. Wynikać to może z braku ogólnopolskich kampanii społecznych wyjaśniających, czym jest rodzicielstwo zastępcze, a także z braku świadomości w społeczeństwie różnic pomiędzy adopcją a rodzicielstwem zastępczym oraz braku informacji, że rodzicielstwo zastępcze może być również traktowane jako praca. Zasadne jest dalsze aktywne prowadzenie kampanii na rzecz rodzicielstwa zastępczego w Gdańsku „Daj przyszłość – zostań rodziną zastępczą”.

Potrzebą jest **utrzymanie wysokiej dostępności i jakości wsparcia psychologicznego** dla rodzin zastępczych dzięki stałemu zatrudnieniu wysokiej liczby psychologów konsultantów. Przekłada się to na możliwość udzielenia większej liczby konsultacji i wsparcia dla rodzin zastępczych oraz dzieci pozostających w systemie rodzinnej pieczy zastępczej.

Rekomendowane jest **poszerzenie oferty o pomoc psychiatryczną** dla dzieci i młodzieży wymagających specjalistycznego wsparcia medycznego. Warto wskazać potrzebę

orzekania o niepełnosprawności wychowanków pieczy zastępczej przed osiągnięciem przez nich pełnoletności.

W istniejących już rodzinach zastępczych opiekunowie winni mieć zapewnioną możliwość uczestniczenia w różnorodnych **szkoleniach** celem podwyższania ich kompetencji i przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.

Usamodzielnienie wychowanków pieczy zastępczej to proces rozpoczynający się przed osiągnięciem pełnoletności. W obszarze tego **procesu usamodzielniania potrzebne są działania podwyższające jego skuteczność**. Diagnoza lekarska i orzekanie niepełnosprawności wychowankom pieczy zastępczej przed osiągnięciem przez nich pełnoletności. Stworzenie bazy kandydatów – osób zainteresowanych pełnieniem funkcji opiekunów usamodzielnienia.

Ze względu na opuszczanie przez wychowanków pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej ważną potrzebą jest **rozwój mieszkalnictwa społecznego** dla tej grupy, w tym dla osób ze szczególnymi potrzebami.

WSPÓŁPRACA I ORGANIZACJA MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY RODZINIE W GDAŃSKU

Istotnym jest zapewnienie **warunków organizacyjnych i środków finansowych na utrzymywanie zatrudnienia oraz pozyskiwania nowych pracowników**. Kluczowe jest wypracowanie standardu procesu rekrutacji pracowników, stworzenie i wdrożenie planu szkoleń wewnętrznych i doradztwa wewnętrznego.

Należy zwrócić uwagę na stałe **doskonalenie zawodowe pracowników**, w tym osób pracujących bezpośrednio z klientem. Istotne jest zapewnienie możliwości rozwoju kompetencji pracowników poprzez zapewnienie szkoleń specjalistycznych, w tym w oparciu o zmieniające się przepisy prawa oraz bieżącą sytuację. Dodatkowo, zwiększenie liczby form rozwoju pracowników poprzez tworzenie warunków (w tym finansowych) do zdobywania nowej wiedzy, doświadczeń, wymiany dobrych praktyk w ramach różnorodnych wizyt studyjnych, w tym w ośrodkach, instytucjach, podmiotach w innych krajach. Szczególnie ważne jest wprowadzanie rozwiązań, które zapobiegą wypaleniu zawodowemu i odejściu doświadczonych pracowników z MOPR.

Jakość infrastruktury lokalowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, w tym Ośrodka Interwencji Kryzysowej wymaga dalszej poprawy. Należy zadbać o zastosowanie kolejnych rozwiązań powodujących wzrost dostępności budynków i usprawnianie obsługi osób z niepełnosprawnościami oraz zwiększenie liczby pomieszczeń do indywidualnych spotkań celem podniesienia standardów obsługi klientów.

UTRUDNIONA JEST NADAL SYTUACJA ŻYCIOWA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I SPECJALNYMI POTRZEBAMI

Współcześnie kładziemy coraz większy nacisk na poprawę sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnością i osób ze specjalnymi potrzebami. Pomimo wprowadzenia wielu regulacji prawnych możemy zaobserwować wiele trudności w codziennym funkcjonowaniu tych osób, z powodu barier architektonicznych, społecznych i kulturowych, które uniemożliwiają im pełną integrację ze społeczeństwem. Dlatego wiele zaangażowania wymaga zapewnienie dostępności we wszystkich obszarach. Wiele osób z niepełnosprawnością wymaga pomocy ze strony opiekunów, którzy często sami borykają się z trudnościami w codziennym życiu. Brak wystarczającego wsparcia finansowego i medycznego często utrudnia opiekę nad osobami niepełnosprawnymi i pogarsza ich sytuację życiową. Dlatego ważne jest, aby władze publiczne oraz społeczeństwo jako całość podjęły działania na rzecz poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów, w tym poprzez zapewnienie lepszego dostępu do edukacji, zatrudnienia, opieki medycznej i innych usług społecznych. Sukcesywnie z roku na rok rośnie też znaczenie świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych – zwiększa się liczba tych świadczeń, co pociąga za sobą wzrost nakładów finansowych na ten cel.

ROSĄCA SKALA KRYZYSÓW, PROBLEMÓW I ZABURZEŃ PSYCHICZNYCH

Wzrastająca liczba kryzysów, problemów i zaburzeń psychicznych, szczególnie wśród młodego pokolenia, wymaga dalszych kompleksowych działań zgodnie z Gdańskim Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2016-2023. Pandemia, izolacja, ryzyko związane z COVID-19, utrata pracy oraz inne czynniki epidemiczne i obostrzenia sanitarnie znacząco wpłynęły na kondycję psychiczną społeczeństwa. Rynek usług związanych ze zdrowiem psychicznym wymaga dalszego rozwoju. W obecnych czasach pojawiają się także nowe formy uzależnień, a system przeciwdziałania i wsparcia dla osób dotkniętych tymi problemami jest niewystarczający. Rekomenduje się dalszy rozwój Gdańskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, ze szczególnym uwzględnieniem działań prewencyjnych, skierowanych na promocję i ochronę zdrowia psychicznego, zwłaszcza dzieci i młodzieży. W roku 2023 prowadzono prace nad opracowaniem nowej edycji Programu. Niezbędne jest także ugruntowanie roli placówek oświatowych jako miejsca wspierającego dobrostan psychiczny uczniów oraz dostosowanie oferty do potrzeb uchodźców z Ukrainy, którzy doświadczają traumatycznych przeżyć związanych z wojną.

WYZWANIA ZWIĄZANE Z TWORZENIEM WARUNKÓW RÓWNEGO TRAKTOWANIA ORAZ MIGRACJAMI LUDNOŚCI

Gdańsk jako miasto o bogatej historii i tradycji walki o prawa człowieka, wykazuje szczególne zaangażowanie w tworzenie warunków równego traktowania oraz integracji

społecznej imigrantów. W obliczu migracji ludności, a zwłaszcza napływu obywateli Ukrainy, Gdańsk podejmuje skuteczne działania oparte na Modelu Integracji Imigrantów, pozwalające na wykorzystanie potencjału nowych mieszkańców i jednocześnie niwelowanie ryzyk związanych z ich obecnością. Wspiera to wdrożenie kompleksowych działań, a także rozwój oferty usług społecznych dostosowanych do wymagań ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami oraz budowanie świadomości społecznej w tym zakresie. Współpraca różnych sektorów oraz zaangażowanie w działania na rzecz praw człowieka pozwalają Gdańskowi utrzymać swoją pozycję jako miasta otwartego i przyjaznego dla wszystkich, bez względu na pochodzenie czy orientację seksualną.

W wymiarze horyzontalnym stałym elementem szeroko rozumianej polityki społecznej pozostają wyzwania związane z tworzeniem warunków równego traktowania oraz migracjami ludności, w tym szczególnie z integracją społeczną imigrantów. Miasto Gdańsk prowadzi politykę migracyjną, której celem wykorzystanie pełnego potencjału napływu nowych mieszkańców, z jednoczesnym niwelowaniem ryzyk związanych z ich obecnością. Kierunki działań w tym obszarze zostały nakreślone w Modelu Integracji Imigrantów i niewątpliwie te wcześniej zdobywane doświadczenia pozwalają teraz skutecznie i efektywnie odpowiadać na potrzeby osób przybyłych do Gdańska.

Natomiast wytyczne odnośnie zapobiegania dyskryminacji mieszkańców Gdańska ze względu na wiek, stan zdrowia, pochodzenie, płeć, narodowość, stosunek do religii i orientację seksualną zawiera Model na rzecz Równego Traktowania. Niezmiernie ważne w tym kontekście jest kontynuowanie dostosowywania oferty usług społecznych oraz metod komunikacji do **WYMAGAŃ USTAWY Z DNIA 19 LIPCA 2019 R. O ZAPEWNIANIU DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI ORAZ BUDOWANIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZNEJ W TYM ZAKRESIE.**

W oparciu o Ramy Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej Gdańsk przygotowuje się do opracowania kierunkowego Programu Gdańsk – Miastem Praw Człowieka. Rekomenduje się objęcie planami działań wypracowywanymi pod parasolem Programu poszczególnych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Urząd Miejski w Gdańsku kontynuuje też prace analityczne służące opracowaniu Planu Równości Płci. Dokument ten służyć będzie wyrównywaniu praw kobiet i mężczyzn.

Kontynuowane będą nadal **DZIAŁANIA NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA EKONOMICZNEGO MIESZKAŃCÓW GDAŃSKA ORAZ ROZWOJU MIESZKALNICTWA SPOŁECZNEGO** dla osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, prowadzone w ramach Gdańskiego Programu Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych oraz Gdańskiego Programu Mieszkalnictwa Społecznego. Rekomenduje się dalsze

zabezpieczenia infrastruktury mieszkaniowej na cele GPMS dostosowanej do osób o szczególnych potrzebach, w tym kontynuowanie prac koncepcyjnych i wykonawczych dotyczących planowanych nowych inwestycji. Rekomenduje się:

- Kontynuowanie inwestycji w celu utworzenia nowych miejsc w mieszkaniach wspomaganych oraz mieszkaniach ze wsparciem dla osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- Wzmocnienie i rozszerzenie działań podejmowanych przez Centrum Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Wsparcia Osób Zadłużonych.

W 2023 r. to był czas intensywnych prac nad Programami Rozwoju, które stanowią wytyczne jak zabiegać o jakość życia i dobrostan gdańszczanek i gdańszczan. Działania polityki społecznej realizowane są w ramach Programów Rozwoju, branżowych programach, modelach, projektach, procedurach i planach. Rekomenduje się dostosowanie zapisów Gdańskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do roku 2030 do celów i kierunków Programów Rozwoju.

Oczekiwać można, że przyjęte kierunki działań oraz realizacja rekomendacji wskazanych w niniejszej Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023 pozwolą dostarczyć lepszych, bardziej dostępnych usług społecznych i usprawnić zarządzanie polityką społeczną.